

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Diplomová práce

**Zahraniční politika České republiky vůči Blízkému
východu**

Denisa Šimurdová

Plzeň 2018

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Studijní program Politologie

Studijní obor Mezinárodní vztahy

Diplomová práce

Zahraniční politika České republiky vůči Blízkému
východu

Denisa Šimurdová

Vedoucí práce:

PhDr. Jiří Zákavský, Ph.D.

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2018

Prohlašuji, že jsem práci zpracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2018

.....

Poděkování:

Velmi ráda bych poděkovala PhDr. Jiřímu Zákrauskému, Ph.D. za cenné rady, připomínky, ochotu i čas, který mi při zpracovávání diplomové práce věnoval. Moc si toho vážím.

Obsah

Úvod.....	7
1 Zahraniční politika České republiky.....	12
1.1 Koncepce zahraniční politiky České republiky z roku 1999	12
1.2 Koncepce zahraniční politiky České republiky z roku 2003	15
1.3 Koncepce zahraniční politiky České republiky z roku 2011	17
1.4 Koncepce zahraniční politiky České republiky z roku 2015	18
2 Izrael v zahraniční politice České republiky	22
2.1 Česko-izraelské vztahy v období první koncepce (1999–2002)	23
2.1.1 Blízkovýchodní konflikt a otázka mírového procesu	23
2.1.2 Ekonomická spolupráce	25
2.1.3 Spolupráce v oblasti kultury	26
2.2 Česko-izraelské vztahy v období druhé koncepce (2003–2010)	27
2.2.1 Blízkovýchodní konflikt a otázka mírového procesu	27
2.2.2 Ekonomická spolupráce	33
2.2.3 Spolupráce v oblasti vědy, kultury a školství	34
2.3 Česko-izraelské vztahy v období třetí koncepce (2011–2014)	35
2.3.1 Blízkovýchodní konflikt a mírový proces.....	35
2.3.2 Ekonomická spolupráce	37
2.3.3. Spolupráce v oblasti vědy, kultury a školství	39
2.4 Česko-izraelské vztahy v období čtvrté koncepce (2015–2017)	40
2.4.1 Blízkovýchodní konflikt a mírový proces.....	40
2.4.2 Ekonomická spolupráce	42
2.4.3 Spolupráce v oblasti vědy, kultury a školství	42

3 Írán v zahraniční politice České republiky.....	44
3.1 Česko-iránské vztahy v období první koncepce (1999–2002).....	44
3.2 Česko-iránské vztahy v období druhé koncepce (2003–2010).....	45
3.2.1 Íránský jaderný program	46
3.2.2 České předsednictví v Radě EU a apel na lidská práva	48
3.2.3 Česko-iránské obchodní vztahy	49
3.3 Česko-iránské vztahy v období třetí koncepce (2011–2014).....	51
3.4 Česko-iránské vztahy v období čtvrté koncepce (2015–2017).....	54
4 Jemen v zahraniční politice České republiky	59
4.1 Česko-jemenské vztahy v období první koncepce (1999–2002)	60
4.2 Česko-jemenské vztahy v období druhé koncepce (2003–2010)	61
4.3 Česko-jemenské vztahy v období třetí koncepce (2011–2014)	63
4.4 Česko-jemenské vztahy v období čtvrté koncepce (2015–2017)	65
Závěr.....	67
Seznam zdrojů	73
Resumé	99

Úvod

Zahraniční politika je disciplínou, prostřednictvím níž se každý stát vymezuje vůči okolnímu světu (Druláková – Drulák 2007: 9). V současné době se jedná o oblast, kterou se zabývá celá řada tuzemských i zahraničních autorů (viz například Bandow 2006; Diebel 2007; Kořan 2007). Zahraniční politika každého státu obsahuje různá specifika, avšak co mají všechny státy společné, je jejich základní národní zájem, kterým je snaha přežít (Druláková – Drulák 2007: 22). Zahraniční politika slouží k zajišťování zájmů státu mimo jeho vlastní hranice a záleží na každé zemi, jakých nástrojů bude k prosazování svých zahraničně-politických cílů využívat. O tom, jaká opatření však bude každá země užívat, rozhodují aktéři, kteří zahraniční politiku tvoří. V případě České republiky záleží především na rozhodnutí exekutivní moci, která koordinuje směřování české zahraniční politiky. Nelze však opomenout, že do budování zahraniční politiky promlouvá i parlament, který schvaluje zákony týkající se její tvorby (Kořan 2007: 14–15).

Směřování zahraniční politiky se mění v závislosti na mezinárodním prostředí a na exekutivě dané země, avšak hlavní cíle by měly být zachovány i přes změny vlád. Vláda České republiky se prostřednictvím své zahraniční politiky snaží zajistit především bezpečnost a prosperitu svému státu (Müller 2007: 28). Základním principem, na němž staví svou zahraniční politiku, je princip dodržování lidských práv a právě region Blízkého východu¹, který bude v této práci zkoumán, je regionem, kde jsou lidská práva porušována. S prosperitou země souvisí zejména obhajoba ekonomických zájmů a některé státy Blízkého východu představují důležité trhy pro český export. Prostřednictvím této práce tedy detailněji přiblížím českou zahraniční politiku ve vztahu k zemím, které jsou důležitými obchodními partnery, avšak potýkají se s potíráním lidských práv a nedodržováním demokratických principů.

---

¹ V této práci budeme vycházet z tzv. úzkého vymezení regionu Blízký východ, které zahrnuje státy Arabského poloostrova (Saúdská Arábie, Kuvajt, Bahrajn, Katar, Spojené arabské emiráty, Omán, Jemen), státy východního Středomoří (Libanon, Palestina, Sýrie), dále území Jordánska, Iráku, Izraele, Turecka a Íránu (Šanc 2011: 11).

V kontextu zahraničně-politických aktivit se v českém prostředí setkáváme ve větší míře s publikacemi, které se soustředí na obecné zájmy, cíle a principy, ke kterým se Česká republika hlásí. V rámci této diplomové práce mě budou zajímat především zahraničně-politické aktivity České republiky na Blízkém východě, neboť publikace věnující se české zahraniční politice ve vztahu k určité oblasti se primárně zaměřují na oblast Evropské unie, postavení Visegrádské skupiny (viz například Kořan 2012) či vztahy s USA, Čínou a Ruskem. Zaměření autorů na tyto oblasti může být do jisté míry dáno také především tím, že Blízký východ nepatří mezi prioritní regiony české zahraniční politiky (Dostál – Nekvapil – Thim – Veselý 2009: 42). Prostřednictvím této práce bych ráda vyplnila tuto „mezeru“ a přiblížila zahraniční politiku České republiky vůči vybraným zemím Blízkého východu, neboť jak již bylo řečeno, tato oblast je upozaděna na úkor euroatlantických vazeb, které jsou pro českou zahraniční politiku prioritní.

Diplomová práce bude koncipována jako vícepřípadová studie, v jejímž rámci se budu zabývat zahraniční politikou České republiky. Cílem této práce je zjistit, zda je zahraniční politika České republiky vůči vybraným zemím Blízkého východu realizována v souladu s českými zahraničně-politickými koncepcemi. Konkrétně se zaměřím na analýzu zahraniční politiky vůči Izraeli, Íránu a Jemenu. Pro analýzu byly vybrány země, které i přes to, že jsou součástí stejného regionu, jsou velmi různorodé. Zahraniční politiku vůči Izraeli nelze opomenout, poněvadž se jedná o velmi významného bilaterálního partnera České republiky v rámci Blízkého východu a jednou z důležitých priorit je právě rozvíjení strategického partnerství s tímto státem. V souvislosti s Izraelem je nutné věnovat pozornost i Palestině a rozlišovat tak vzájemné vztahy na česko-izraelské a česko-palestinské.

Další významnou zemí, která v oblasti Blízkého východu nezastírá své ambice na vedoucí postavení v rámci regionu, je Írán. Co se Íránu týče, dominantní otázkou v rámci česko-iránských vztahů je především problém iránského jaderného programu. Česká republika také zastává rozdílný přístup v otázce základních lidských a občanských práv. Z těchto důvodů zaujímá Česká republika vůči Íránu

negativní postoj. Nicméně Írán patří mezi české největší obchodní partnery na Blízkém východě a po uzavření dohody o omezení íránského jaderného programu a zrušení uvalených sankcí na Írán v roce 2016 tak dochází k oteplování vzájemných vztahů (Česká televize 2016).

Poslední vybranou zemí je Jemen, který představuje jednu z nejchudších zemí Blízkého východu. V současné době je Jemen velkou konfliktní zónou, kde probíhají boje mezi jemenskou vládou a menšinovými šiity. Česká republika do této země poskytuje rozvojovou pomoc. V letech 2006–2010 patřil Jemen mezi prioritní země rozvojové spolupráce ČR a v současné době stále figuruje v *Koncepci zahraniční rozvojové spolupráce pro rok 2010–2017* již ale jako tzv. *phase-out* země, což znamená, že aktivity české rozvojové spolupráce jsou na tomto území postupně ukončovány (Rozvojovka 2012).

Jako výzkumné období diplomové práce jsem si zvolila roky 1999–2017, kdy rok 1999 rámuje skrze vůbec první vypracovanou zahraničně-politickou koncepci konkrétní záměry a vizi zahraniční politiky České republiky jako samostatného celku (MZV 2000f). Aby byly výsledky mého zkoumání co nejaktuálnější, bude analýza ohraničena rokem 2017. V rámci zkoumaného období se budu držet výzkumných otázek, které rámují celou diplomovou práci. Bude mě zajímat, do jaké míry odpovídá zahraniční politika České republiky cílům, které si stanovila a jakých hlavních zahraničně-politických nástrojů v zemích Blízkého východu využívá?

Aby bylo možné zodpovědět tyto otázky, je potřeba v první kapitole nejprve představit konkrétní koncepce české zahraniční politiky, které byly doposud vydány. V rámci této kapitoly je tedy pozornost zaměřena na jednotlivé koncepce a klíčové změny, které provázely formování hlavních cílů. Kapitola se zabývá představením konkrétních priorit, zájmů, hodnot a nástrojů, kterých aktéři v praxi využívají. Tyto koncepce rámují jednotlivá časová období, v nichž bude analýza probíhat. Vzhledem k tomu, že na období let 2007–2010 nebyla zformována koncepce žádná, budou v této práci události vztahující se k tomuto období

zkoumány v rámci druhé zahraničně-politické koncepce. Avšak je nutné brát v potaz, že české vládě chyběl zahraničně-politický dokument, který by zahrnoval blízkovýchodní problematiku, a kroky české diplomacie tak bývaly často prováděny ad hoc (Bureš – Čejka 2011: 240).

V druhé kapitole této práce je pozornost věnována hlavnímu českému partnerovi z oblasti Blízkého východu, kterým je Izrael. Zde Česká republika navazuje na své historické vazby z dob komunismu, což je viditelné jak ve vztahu k Izraeli, tak i k Palestině. Vzájemné vztahy k oběma aktérům jsou zkoumány především v otázce mírového procesu, který odstartoval již v roce 1993 a jehož byla Česká republika podporovatelem. Jelikož jsou vztahy České republiky s Izraelem nadstandardní, nelze tudíž opomenout ani spolupráci v ekonomické a kulturní rovině.

Třetí kapitola této práce je zaměřena na Írán, který nepatří mezi země, se kterými by měla Česká republika nadstandardní vztahy. Spíše opak je pravdou. V otázce Íránu se však Česká republika věnuje tématu, které rezonuje celým mezinárodním společenstvím a tím je kauza íránského jaderného programu, kterému se rovněž v rámci této práce věnují. Zároveň je kladen důraz na lidská práva, jichž je Česká republika od počátku svého vzniku velkým obhájcem a v rámci svých zahraničně-politických koncepcí na tuto hodnotu výrazně apeluje. Světlejší stránku ve vzájemných vztazích zaujímá oblast obchodní spolupráce, které je rovněž věnována pozornost.

Poslední z kapitol tedy kapitola čtvrtá se věnuje jedné z nejchudších arabských zemí, kterou je Jemen. Česká republika zde navazuje na dlouhodobé vztahy z dob Československa, které však v rámci zkoumaného období nejsou příliš intenzivní. Jemen nepatří mezi oblasti přednostního zájmu, o čemž rovněž vypovídá česká zahraniční politika. V rámci této kapitoly bude kladen důraz především na českou rozvojovou spolupráci putující do Jemenu a snahy České republiky rozvinout ekonomické vazby, které jsou však do značné míry

limitovány špatnou bezpečnostní situací, která v této zemi po dlouhá léta přetrvává.

Primárními zdroji této práce jsou dokumenty Ministerstva zahraničních věcí České republiky, mezi které patří konkrétní koncepce české zahraniční politiky, prohlášení a stanoviska Ministerstva zahraničních věcí a především periodikum *Bulletin „Zahraniční politika České republiky“*. V rámci této práce rovněž využiji publikací vydaných Asociací pro mezinárodní otázky (AMO), která každoročně od roku 2007 vydává výroční analýzu *Agenda pro českou zahraniční politiku*. Pro tuto práci jsou jako stěžejní zdroj dále považovány analýzy Ústavu mezinárodních vztahů (ÚMV), který taktéž od roku 2007 každoročně vydává publikaci *Česká zahraniční politika*. Jelikož se jedná o české téma, budu využívat domácích zdrojů, které jsou pro téma této práce zdroje primární.

1 Zahraňní politika České republiky

Prostřednictvím zahraniční politiky se stát rozhoduje, jak se bude chovat v mezinárodním prostředí, zároveň se snaží uhájít svou vlastní pozici na poli mezinárodních vztahů a prosadit své zájmy mezi ostatními aktéry (Drulák – Druláková 2007: 9–10). Jinak tomu není ani v případě České republiky, která ihned při svém vzniku v roce 1993 definovala své hlavní cíle zahraniční politiky. Prostřednictvím této kapitoly budou představeny jednotlivé koncepce české zahraniční politiky, v rámci nichž bude kladen důraz na hlavní cíle, priority, hodnoty a nástroje, které tvoří klíčové východisko pro tuto práci. Díky koncepcím bude ukázáno, jakým směrem se vyvíjela zahraniční politika České republiky v určitých obdobích, jakým cílům se primárně věnovala a jakou pozici zde zaujímal region Blízkého východu. Kapitola pracuje s konkrétními koncepcemi, které jsou zveřejněny na webových stránkách Ministerstva zahraničních věcí či stránkách vlády České republiky.

1.1 Koncepce zahraniční politiky České republiky z roku 1999

Česká republika vznikla v roce 1993 jako nový úspěšný demokratický stát střední Evropy. Stala se zemí s nízkou mírou zadluženosti procházející komplexním transformačním procesem a v oblasti zahraniční politiky mohla navázat na zahraniční politiku československé federace (Vláda ČR 2018). V roce 1999 byla přijata vůbec první Koncepce české zahraniční politiky vycházející z programového prohlášení vlády z 12. srpna 1998. Jejím záměrem byla formulace dlouhodobých a bezprostředních cílů, vycházejících z rozboru stávající situace (Vláda České republiky 1999).

Česká republika jako aktér prosazující svobodu a demokracii se v danou dobu v rámci Evropy podílela především na podpoře evropského integračního procesu a cílila na vizi mírové Evropy bez napětí, kde jsou plně respektována lidská, občanská i sociální práva. Zahraniční politika České republiky se ocitla v systému, který byl po konci studené války plný rizik, ohrožení a rozptýlené

moci a snažila se orientovat na aktéry, podporující mír, stabilitu a řád (Vláda České republiky 1999).

Při formulaci svých základních cílů klade Česká republika v rámci této koncepce důraz na základní hodnoty, mezi něž patří demokracie a lidská práva. Dále je pro ni velmi důležitá kooperace mezi státy, vzájemná odpovědnost a mezinárodní solidarita. Konkrétní cíle, které jsou v této koncepci definovány, vychází z hlavních zájmů. Životním zájmem České republiky je především zajistit existenci státu a bezpečí svým občanům. Důležitý strategický zájem představuje pro Českou republiku členství v mezinárodních bezpečnostních a ekonomických strukturách, prostřednictvím nichž bude moci své cíle realizovat. Dalším zájmem je prosperita státu, ekonomický růst a důraz na komparativní výhody české ekonomiky. Česká republika se dále podílí na vytvoření podmínek pro „boj“ s globálními hrozbami, které představují především degradace životního prostředí, obchod s drogami, transnacionální zločin a terorismus (Vláda České republiky 1999).

Mezi konkrétní cíle, vycházející z již zmíněných zájmů, patří primárně zajištění vnější bezpečnosti státu. S tím souvisí zejména zajištění jeho mírového rozvoje, rozvoje obyvatelstva a prosperity. Cílem České republiky je snaha stát se součástí společenství vyspělejších demokratických zemí. Svých cílů se snaží dosáhnout prostřednictvím rozvíjení dobrých vztahů se sousedy, začleněním se do mezinárodních organizací a napomáháním ekonomickému růstu a prosperitě (Vláda České republiky 1999).

K naplňování vytyčených cílů využívá Česká republika konkrétních nástrojů, mezi které patří například multilaterální diplomacie, kdy se Česká republika snaží využívat možností působení na různých mezinárodních fórech. Důležité je zmínit, že v roce 1999 se stala plnohodnotným členem Severoatlantické aliance a rovněž už zahájila přístupová jednání vstupu do Evropské unie. Česká republika však neklade důraz pouze na multilaterální spolupráci, ale snaží se být aktivní i v oblasti bilaterální diplomacie (Vláda České republiky 1999).

Další z nástrojů tvoří například ekonomická diplomacie, prostřednictvím níž se snaží Česká republika podporovat české podniky v zahraničí. V rámci svých možností se dále Česká republika podílí na aktivitách vztahujících se k rozvojové a humanitární spolupráci. Česká republika bere v této koncepci v potaz i ekologický a kulturní rozměr diplomacie. Od 90. let se výrazně dostává do popředí problematika životního prostředí a zabezpečení trvale udržitelného rozvoje a Česká republika proto v koncepci deklaruje, že se bude podílet na aktivitách s touto problematikou spojených. Co se týče kulturní diplomacie, zaměřuje se Česká republika na vlastní kulturní prezentaci v zahraničí. Soustředí se na zvyšování své vlastní image a spolupráci s Českými centry (Vláda České republiky 1999).

V souvislosti se zahraniční politikou je důležité zaměření se na konkrétní priority České republiky, které v rámci této koncepce tvoří především její začlenění do Severoatlantické aliance a Evropské unie. Česká republika dále klade důraz na dobré sousedské vztahy, regionální spolupráci se zeměmi střední Evropy a následně na spolupráci v širším kontextu. Cílem české vlády je však snaha o dokončení příprav přístupu do Evropské unie k roku 2003. V rámci těchto příprav spolupracuje Česká republika s ostatními kandidátskými státy, které jednájí o přistoupení (Vláda České republiky 1999).

V oblasti Blízkého východu podporuje Česká republika mírový proces a tedy s tím související zajištění stability a bezpečnosti v rámci celého regionu. Ke všem státům regionu chce Česká republika přistupovat vyváženě, avšak v oblasti ekonomické klade důraz především na tradiční partnery, mezi které patří Egypt, Maroko, Alžírsko, Libanon, Sýrie, Izrael, Írán, Kuvajt a Tunisko. Nové ekonomické partnery chce získat zejména v oblasti Zálivu, a proto se zaměří na Spojené arabské emiráty, Saudskou Arábii a Jemen. Česká republika má zájem navazovat bilaterální i multilaterální vztahy, hospodářské vztahy, především však klade důraz na otázku dodržování lidských práv. Navazování obchodních a vzájemných vztahů s takto vzdálenými státy považuje Česká republika za neefektivnější, přičemž otázka nedodržování lidských práv může být vnímána

jako jistá překážka v navazování obchodních vazeb. Česká republika však klade důraz na politický dialog o lidských právech, který slouží jako měřítko důvěryhodnosti (Vláda České republiky 1999).

1.2 Koncepce zahraniční politiky České republiky z roku 2003

Koncepce zahraniční politiky z roku 2003 vychází z programového prohlášení vlády z 5. srpna 2002. Vláda zde formovala hlavní úkoly a priority zahraniční politiky. Tato koncepce byla vydána na období let 2003–2006 za předpokladu, že nebude nutná dřívější aktualizace (MZV 2003: 2).

Česká republika jako stát, který je demokratický, hospodářsky a sociálně stabilní prosazuje nejen své vlastní zájmy, ale i zájmy Evropy jako celku, neboť její vstup do Evropské unie hraje v tomto období významnou roli. Vstup do EU a členství v NATO představují naplnění stěžejní zahraničně-politické priority od počátku jejího samostatného vzniku (MZV 2003: 2–3).

Základní hodnoty, ke kterým se Česká republika v této koncepci hlásí, jsou opět demokracie a lidská práva. Česká republika prosazuje především mírové prostředky a metody na mezinárodním poli a vzájemnou spolupráci vybudovanou na vzájemné výhodnosti. Z toho také vycházejí hlavní cíle české zahraniční politiky, kdy Česká republika prosazuje a obhájí své národní zájmy. Svou zahraniční politiku provádí v rámci evropského integračního procesu a euroatlantického prostoru, hlavní prioritou české zahraniční politiky je právě úspěšné zapojení do Evropské unie a aktivní působení v NATO. Mezi další priority patří stále dobré vztahy se sousedy, posilování regionální spolupráce, rozvíjení vztahů s dalšími zeměmi se zvláštním zaměřením na ekonomickou dimenzi, boj proti terorismu a cílená prezentace České republiky v zahraničí, kterou považuje za velmi důležitou z hlediska posílení mezinárodní prestiže. V rámci této prezentace cílí na kulturní, ekonomický i turistický rozměr (MZV 2003: 5).

K naplnění svých vytyčených cílů využívá Česká republika různých diplomatických nástrojů. V této koncepci se hovoří o bilaterální a multilaterální

spolupráci, cílené prezentaci země v zahraničí a o vztazích s krajany. Česká republika se v rámci bilaterálních vztahů zaměří na ekonomickou diplomacii a bude pracovat na budování podmínek pro rozvoj obchodních kontaktů. Důraz klade na přilákání zahraničních investorů do České republiky (MZV 2003: 4).

Česká republika se v této koncepci zavazuje k aktivnímu zapojování do boje se snižováním jaderných zbraní a zasazuje se o úplný zákaz zbraní chemických a biologických. Důležité je dále zmínit přístup České republiky k boji proti chudobě v rozvojových zemích, kdy se snaží prosazovat efektivní naplňování Rozvojových cílů tisíciletí (*Millenium Development Goals*, MDG) a prostřednictvím zahraniční rozvojové spolupráce prosazovat demokracii a lidská práva. Zahraniční rozvojovou pomoc i pomoc humanitární můžeme považovat za další z hlavních nástrojů, kterých Česká republika využívá ve své zahraniční politice. Česká republika považuje nadále za důležité, aby se do světového obchodu zapojovaly i země rozvojové. Pozornost chce věnovat i dlouhodobě udržitelnému rozvoji a podpoře demokratizačních procesů a ochraně lidských práv (MZV 2003: 9, 15, 18).

Prostřednictvím této koncepce se Česká republika zavazuje, že vzájemné vztahy se zeměmi Blízkého východu bude rozvíjet na základě logiky výhodnosti, a to zejména v oblasti ekonomické spolupráce. Cílem je podpora zvyšování stability v regionu a prostřednictvím politického dialogu o lidských právech posuzovat důvěryhodnost a perspektivnost hospodářských vztahů s konkrétními státy. Dále se zaměří na investiční možnosti v zemích, kde byly navázány hospodářské styky již v dobách Československa. V souvislosti se vstupem do Evropské unie bude Česká republika prosazovat společnou evropskou politiku směřující k zajištění bezpečnosti v této oblasti. Česká republika nadále soustředí svou pozornost na podporu mírového uspořádání v tomto regionu a bere v potaz bezpečnostní potřeby Izraele a zároveň budování funkčního a nezávislého palestinského státu. Česká republika zároveň podporuje eliminaci diktátorských režimů v oblasti a možné hrozby v podobě zbraní hromadného ničení (MZV ČR 2003: 13–14).

1.3 Koncepce zahraniční politiky České republiky z roku 2011

Koncepce zahraniční politiky České republiky z roku 2011 byla schválena vládou 20. července 2011 a snaží se opět reflektovat reálné možnosti České republiky na mezinárodním poli. Tato koncepce již vychází z úspěšného návratu České republiky do „Evropy“, kdy se Česká republika v rámci Evropské unie snaží podporovat vliv Evropy a celé euroatlantické aliance v mezinárodním prostředí (MZV 2011: 1–3).

Bezpečnost a prosperita České republiky jsou hlavními cíly, které jsou v této koncepci definovány. Při provádění bezpečnostní a zahraniční politiky musí brát Česká republika v potaz hrozby, kterým je nepřímo vystavena.² Při dosahování svých cílů by měla dbát především na lidskou důstojnost včetně lidských práv. Nezcizitelnost přirozených lidských práv, obecné mezinárodní právo a princip vlády práva považuje Česká republika v rámci této koncepce za své hlavní hodnoty. Z již definovaných hlavních cílů vycházejí konkrétní priority jako je posilování bezpečnosti ČR pomocí analýzy hrozeb a postupu proti nim, prosazování hospodářských a obchodních zájmů České republiky v zahraničí, posilování pozitivního vnímání ČR v zahraničí, rozvíjení dobrých vztahů nejen se sousedy, ale i se státy regionu, podpora Evropské unie a posilování transatlantických vazeb, podpora lidských práv a demokracie a posilování evropské integrace východní a jihovýchodní Evropy (MZV 2011: 4,7).

V této koncepci se Česká republika opět hlásí k několika nástrojům, kterých chce ve své zahraniční politice využívat. Za hlavní nástroje považuje bilaterální a multilaterální diplomacii, kdy se prostřednictvím mezinárodních organizací snaží především uplatňovat své zájmy. Svého členství v Organizaci spojených národů například využívá k rozvíjení vztahů se všemi státy světa či prostřednictvím Rady pro lidská práva podporuje demokracii a lidská práva. Dále se zaměřuje na podporu Rozvojových cílů tisíciletí a s tím související poskytování rozvojové spolupráce, která je nedílnou součástí. Klíčovým nástrojem pro prosazování cílů

---

² Jedná se zejména o terorismus, šíření zbraní hromadného ničení, kybernetické útoky, organizovaný zločin a korupci, migraci, živelné pohromy, průmyslové havárie či přerušení dodávek strategických surovin (MZV ČR 2011: 4).

je pro Českou republiku členství v Evropské unii a v souvislosti se zajištěním bezpečnosti především členství v NATO, které nadále zůstává základním pilířem bezpečnosti. Se zajištěním bezpečnosti státu se dále pojí bezpečnost energetická tedy zajištění dostatečných dodávek energetických surovin. Na velkém významu stále více nabývají nástroje veřejné, mezi něž patří například podnikatelské kontakty, kulturní kontakty, cílená prezentace České republiky a spolupráce v oblasti vědy a výzkumu. Veřejná diplomacie je důležitým nástrojem prezentující Českou republiku jako vyspělou demokratickou zemi, která se jeví jako spolehlivý partner pro politické, bezpečnostní i ekonomické vztahy (MZV 2011: 6–8, 22).

Česká republika se prostřednictvím aktivit EU hodlá angažovat v regionu Blízkého východu a zároveň podporovat euroatlantické směřování. Stabilita Blízkého východu je chápána jako klíčová pro bezpečnost celé Evropy. Česká republika se proto snaží rozvíjet vztahy s těmito státy. Důležité se pro Českou republiku jeví státy Blízkého východu jako obchodní partneři a jako zdroj energetických surovin (MZV 2011: 11,17).

1.4 Koncepce zahraniční politiky České republiky z roku 2015

Poslední z koncepcí České republiky byla schválena vládou dne 13. července 2015. V rámci této koncepce je kladen důraz na proměny globálního světa v posledních letech. Strategický dokument vychází z programového prohlášení vlády z února 2014 a reflektuje priority vlády premiéra Bohuslava Sobotky (MZV ČR 2015: 1).

Dokument bere v potaz změnu mocenského uspořádání ve světě a posun k multipolaritě světového systému. Je třeba brát v potaz zvyšující se postavení zemí globálního Jihu, jejichž ekonomiky v posledních letech výrazně rostou. Nejedná se však jen o země globálního Jihu, které je potřeba zohledňovat, do popředí se stále dostávají i aktéři nestátní. Nevládní organizace či nadnárodní korporace, jež se zapojují do veřejného dění, jsou chápány pozitivně v rámci globálního řádu, pokud tedy dochází k jejich dostatečné regulaci. Avšak nestátní

aktéři jako jsou teroristické skupiny či sítě organizovaného zločinu, které se snaží světový řád zneužít, přináší negativní důsledky pro světový systém (MZV 2015: 1–2).

Vzhledem k tomu, že je Česká republika v globálním kontextu malou zemí, která disponuje omezenými lidskými i finančními kapacitami, je nucena omezit své teritoriální i obsahové priority. Možnosti České republiky v zahraničně-politickém působení však výrazně ovlivňuje její členství v Evropské unii, NATO, OSN a v dalších multilaterálních strukturách (MZV 2015: 2).

Česká republika ve své koncepci definuje tři globální cíle, kterými jsou bezpečnost, prosperita a udržitelný rozvoj, lidská důstojnost včetně ochrany lidských práv, a dva národní cíle – služba občanům a dobré jméno České republiky (MZV 2015: 3).

Hlavním cílem zahraniční politiky je tedy zajištění bezpečnosti svému obyvatelstvu. Je kladen důraz na ochranu života, zdraví, svobody, majetku a lidské důstojnosti. Důležité je však zajistit i bezpečnost a funkčnost státních institucí. Nástrojem pro zajištění bezpečnosti je především prevence a potlačování bezpečnostních hrozeb. V tomto případě je pro Českou republiku velmi důležité členství v NATO a Evropské unii, ale i v OSN a OBSE. Nelze opomenout ani formu bilaterální spolupráce. Prostřednictvím zastupitelských úřadů se snaží Česká republika shromažďovat a vyhodnocovat klíčové informace spojené s bezpečnostními hrozbami. Důležitým nástrojem pro zajištění bezpečnosti je především systém kolektivní obrany NATO a v rámci regionálních konfliktů je nutné dbát na aktivní účast v misích k udržení míru, které jsou taktéž primárně vedeny pod záštitou NATO. V souvislosti s členstvím v OSN klade Česká republika důraz na aktivní účast v boji proti odzbrojení a zastavení šíření zbraní hromadného ničení. Další z nástrojů pro zajištění zejména energetické a surovinové bezpečnosti je diverzifikace dodávek strategických surovin. Za zmínku rozhodně stojí i potírání mezinárodního terorismu a organizovaného zločinu (MZV 2015: 3–5).

K zajištění prosperity a udržitelného rozvoje přispívá především členství České republiky v Evropské unii, ve společné evropské politice vidí Česká republika hlavní nástroj k zajištění ekonomické stability. Nutno podotknout, že však ekonomická diplomacie je významným nástrojem pro prosazování českých zájmů v zahraničí, neboť otvírá možnosti pro rozvoj obchodních vztahů, investic, podporuje udržitelnost projektů rozvojové spolupráce i rozvoj cestovního ruchu. Ekonomická diplomacie bude pomáhat vstoupit českým subjektům na trhy rozvojových zemí. Dále již zmíněná rozvojová spolupráce představuje další důležitý nástroj české zahraniční politiky (MZV 2015: 6–7).

S otázkou lidské bezpečnosti pak souvisí podpora lidských práv a demokracie, které představují klíčový nástroj v této oblasti. Česká republika zde vychází především ze své transformační zkušenosti související s přechodem k demokracii. I zde je za hlavní nástroj považována rozvojová spolupráce, kdy závazek k eliminaci chudoby přispívá k naplňování lidské důstojnosti. Další nástroj představuje humanitární pomoc, neboť přírodní katastrofy či vnitrostátní konflikty ohrožují taktéž důstojnost lidí v postižených regionech (MZV 2015: 8–9).

Nástrojem zahraniční politiky je i konzulární a vízová služba, která napomáhá občanům ČR při pobytu v zahraničí a zároveň reguluje vstup či pobyt cizinců na českém území. Česká republika se navíc snaží posilovat svůj pozitivní obraz v zahraničí prostřednictvím politické, ekonomické, veřejné i kulturní diplomacie. Síť Českých center představuje jeden z hlavních nástrojů veřejné diplomacie. Pro podporu dobrého jména v zahraničí využívá Česká republika například i spolupráce s krajany (MZV 2015: 11).

Region Blízkého východu patří mezi hlavní oblasti bezpečnostních zájmů české zahraniční politiky. Důraz je kladen na stabilizaci regionu i řešení migračních krizí s ním spojených. Významným bilaterálním partnerem pro Českou republiku zůstává Izrael, s nímž bude nadále rozvíjeno strategické partnerství. Česká republika se zaměří i na rozvíjení politických a ekonomických kontaktů

s Palestinskou samosprávou a nadále bude pokračovat v poskytování rozvojové spolupráce. Dále se zaměří na posilování ekonomické spolupráce se státy Zálivu a zlepšování diplomatických vztahů s Íránem. V souvislosti s Íránem se bude soustředit na minimalizaci rizik vyplývajících z jeho jaderného programu (MZV 2015: 5,15).

Prostřednictvím této kapitoly došlo k představení jednotlivých cílů, ke kterým se Česká republika po dobu její existence hlásí. Pozornost byla věnována i nástrojům, pomocí nichž se snaží Česká republika dosahovat svých vytyčených cílů. Je nutné říci, že cíle zahraniční politiky bývají stále a nemění se příliš často, což můžeme vidět i v rámci jednotlivých koncepcí. To však, jakým způsobem je cílů dosahováno, se v čase mění, neboť prostředky jsou flexibilní (Drulák – Druláková 2007: 33).

Po podrobné analýze těchto koncepcí můžeme vidět, že Česká republika již od počátku svého vzniku klade přirozeně důraz na zajištění vlastní bezpečnosti a prosperity. Při tom neustále odkazuje k základní hodnotě, kterou jsou pro ni lidská práva. Právě tyto tři hlavní aspekty tvoří oblast přednostního zájmu této práce. Z výše uvedeného budeme tedy ověřovat, zda Česká republika vychází při realizaci zahraničně-politických aktivit z těchto koncepcí. Konkrétně nás budou zajímat cíle, priority a nástroje, ke kterým se Česká republika v rámci svých koncepcí hlásí.

2 Izrael v zahraniční politice České republiky

Vztahy České republiky a Izraele jsou již od 90. let označovány za velmi těsné. Samotný Izrael byl Československem uznán ihned po svém vzniku a následně byly navázány i diplomatické styky. Československo Izraeli zajišťovalo především materiální podporu. Jelikož však v Československu došlo ke změně politického režimu, byla pomoc zaštitěna souhlasem Sovětského svazu, který chápal podporu Izraele jako protiváhu vůči arabským režimům podporovaných ze strany Západu. I přesto, že zde došlo v průběhu let k dočasnému přerušení vzájemných vztahů, obnovila Česká republika v roce 1990 izraelské zastupitelství v Praze a následně otevřela česko-slovenské velvyslanectví v Izraeli. Od této doby se vzájemné vztahy nacházejí na historicky nejlepší úrovni (Čejka 2001: 14; Velvyslanectví Státu Izrael v ČR 2012).

V rámci této kapitoly bude zkoumáno česko-izraelské partnerství v období jednotlivých koncepcí České republiky. Tato kapitola tedy zmapuje vývoj vzájemných vztahů od roku 1999 až do roku 2017. Ve vztazích k Izraeli je však nutné brát v potaz i vztahy České republiky vůči Palestině³ a rozlišovat tak vztahy na česko-izraelské a česko-palestinské. Tyto vztahy k oběma stranám budou představeny především v otázce mírového procesu.

---

³Po vyhlášení Palestinského státu v roce 1988 došlo následně k jeho uznání Československou socialistickou republikou. Diplomatické styky s Palestinou udržovalo Československo prostřednictvím svého zastupitelství v Tunisu, kde sídlila Organizace pro osvobození Palestiny. Po znovunavázání vztahů s Izraelem v 90. letech však byly styky s Palestinou utlumeny, avšak Československo a následně i Česká republika se snažily podporovat izraelsko-palestinský mírový proces, na jehož základě mělo dojít k zachování statutu palestinských diplomatických misí (Čejka 2001: 21). Po podepsání mírových dohod v roce 1993 a vzniku palestinské národní samosprávy řešilo agendu zabezpečování vzájemných vztahů velvyslanectví v izraelském Tel-Avivu. Po návštěvě Václava Havla palestinského autonomního území v roce 1997 došlo k prohloubení česko-palestinských vztahů a následnému otevření diplomatické mise České republiky přímo v Palestinské autonomii. Od této doby funguje v Palestině styčný úřad, jehož náplň odpovídá činnosti ambasády, avšak v případě Palestiny se tak tento úřad nazývat nesmí. Tímto úkonem tak došlo k upevnění česko-palestinských styků (Čejka 2014). Je nutné však dodat, že i přes uznání Palestinského státu ze strany Československa se následně postoj České republiky a její pohled na palestinskou autonomii v průběhu let měnil.

2.1 Česko-izraelské vztahy v období první koncepce (1999–2002)

O těsných a přátelských vztazích vypovídají zejména četné návštěvy státních představitelů obou zemí v tomto období. Jedná se zejména o návštěvy českého prezidenta Václava Havla a ministra zahraničních věcí Jana Kavana v Izraeli či naopak izraelského ministra zahraničních věcí Davida Levyho v České republice (Čejka 2001: 15). Mezi státními představiteli docházelo k pravidelným jednáním především v souvislosti s židovskou otázkou či mírovým procesem na Blízkém východě. Izraelský ministr David Levy během jednání s tehdejším premiérem Milošem Zemanem ocenil iniciativu české vlády v ohledu přijímání zákonů proti antisemitismu a řešení otázky odškodnění Židů, kteří se stali oběťmi nacistického holocaustu (MZV 2000: 3).

Vztahy mezi oběma stranami však nebyly vždy pouze idylické, o tom svědčí zejména vzájemný spor týkající se starého židovského pohřebiště ve Vladislavově ulici v Praze, kde chtěla Česká pojišťovna vybudovat podzemní garáže. Česká pojišťovna uzavřela kompromisní dohodu s židovskou komunitou, která však byla zpochybněna vlivnými židovskými institucemi ze zahraničí. Tyto instituce nesouhlasily s tím, že by byl hřbitov prohlášen Ministerstvem kultury za památku a Česká pojišťovna by hroby spustila na dno celého staveniště a posléze nad nimi postavila plánovaný komplex (MZV 2000a: 4).

Spor došel až do fáze, kdy se pražský a zemský rabín Karol Sidon obrátil na izraelského vrchního rabína a židovské organizace podaly žalobu k Evropskému soudu. Vyhrocenou situaci vyřešilo vedení židovské obce v Praze, které rozhodlo, že ostatky z tohoto pohřebiště budou uloženy na Novém pražském židovském hřbitově, čímž byla tato otázka považována za uzavřenou (Chlupatý 2000).

2.1.1 Blízkovýchodní konflikt a otázka mírového procesu

Pomyslný mírový proces mezi Izraelci a Palestinci byl odstartován v roce 1993, kdy došlo k podepsání vůbec první mírové dohody mezi těmito stranami. I přesto, že se konflikt v této oblasti České republiky nikdy přímo netýkal, měla

česká politická scéna tendence se v této otázce aktivně angažovat. Česká republika opětovně zdůrazňovala svou podporu mírového procesu na Blízkém východě a summit v Camp Davidu⁴ chápala jako počátek etapy složitého jednacího procesu. Je nutné podotknout, že Česká republika podporovala tento proces nikoliv pouze verbálně prostřednictvím politických prohlášení, ale zúčastnila se různých aktivit vedoucích v rámci tohoto regionu k míru. Podílela se především na činnosti pracovní skupiny pro regionální ekonomický rozvoj a pracovní skupiny pro vodní zdroje (MZV 2000b: 21). Role České republiky v tomto procesu však byla výrazně limitována jejími omezenými možnostmi. Dle slov Jan Kavana byla ale Česká republika zemí, která byla z regionu střední a východní Evropy v oblasti nejaktivnější (MZV 2000c: 14).

Po summitu v Camp Davidu docházelo ke vzrůstajícímu napětí a střetům mezi Izraelci a Palestinci. Ministerstvo zahraničních věcí České republiky projevilo znepokojení nad touto situací a v září roku 2000 vyzvala Česká republika obě strany k ukončení střetů a k navázání dalších mírových jednání (Čejka 2001: 23). Česká vláda vkládala důvěru do nově vzešlé izraelské vlády premiéra Ariela Šarona a zdůrazňovala potřebu komplexního řešení, jež by mělo vyplývat ze vzájemných kompromisů (MZV 2001). Premiér Miloš Zeman opět připomínal roli České republiky v rámci mírového procesu na Blízkém východě, neboť dle něj zde Česká republika mohla být nápomocná. Odkazoval zejména jak na dobré vztahy s Izraelci, tak s Palestinci vyjma militantního hnutí islámského odporu Hamás (MZV 2001a: 25).

Vzájemným česko-palestinským vztahům však příliš neprospěly výroky, které pronesl Miloš Zeman v Izraeli na adresu palestinského vůdce Jásira Arafata. Dle izraelského deníku Haarec přirovnal Zeman Arafata k Hitlerovi a navíc se vyjádřil k tomu, že by situaci napomohl odsun Palestinců z Izraele, stejně tak jako byli odsunuti sudetští Němci z poválečného Československa. Zemanovy

---

⁴ Summit v Camp Davidu hostil v červenci 2000 americký prezident Bill Clinton. Vyzval izraelského premiéra Ehuda Baraka a předsedu palestinské samosprávy Jásira Arafata, aby pokračovali ve vyjednání v otázce míru na Blízkém východě. Tento summit však skončil, aniž by došlo k uzavření dohody. Závěrem bylo vydáno trilaterální prohlášení obsahující několik základních bodů pro budoucí vyjednávání (Israel Ministry of Foreign Affairs 2013).

výroky byly označeny za rasistické a vyvolaly velké pohoršení nejen u Palestinců, ale především i mezi českými politiky a politiky Evropské unie. Zeman se ohaňoval tím, že jeho výroky byly zkreslené a došlo k nedorozumění. Český prezident Václav Havel i předseda Poslanecké sněmovny Václav Klaus byli jeho jednáním velice zklamáni a hovořili o poškozování České republiky a především ohrožování mírového procesu na Blízkém východě (Český rozhlas 2002).

V oblasti Blízkého východu nadále docházelo k velkým nepokojům a násilnostem na obou dvou stranách. Ministerstvo zahraničních věcí vydalo řadu prohlášení reagujících na vzrůstající napětí. Česká republika vyzývala k ukončení bojů a zdůrazňovala své znepokojení nad velkým množstvím civilních obětí. Vyzývala ke stažení izraelských sil a zároveň se ostře vyhrazovala vůči sérii teroristických atentátů (MZV 2002). Situace nakonec dospěla do fáze, kdy v dubnu roku 2002 hlasovalo OSN o rezoluci proti Izraeli. Česká republika hlasovala proti přijetí rezoluce, která by odsuzovala Izrael za „hromadné zabíjení“ Palestinců. Tato rezoluce byla vnímána z české strany za nevyváženou, neboť neodsuzovala rovněž hrůzné činy palestinských aktivistů (MZV 2002a: 8). Samotný ministr zahraničí Jan Kavan uvedl v souvislosti s blízkovýchodní krizí svůj odmítavý postoj k teroristickým metodám a vyjádřil se pro vznik svobodného palestinského státu a zároveň pro ochranu bezpečnostních zájmů Izraele (MZV 2002b: 28).

Podobný názor zastával i Kavanův následovník Cyril Svoboda, který ho vystřídal na postu ministra zahraničních věcí. Upozorňoval především na to, že by Česká republika měla přesvědčit arabský svět o svém středovém postoji k blízkovýchodnímu konfliktu a napravit tak postoj české diplomacie, která se v rámci tohoto procesu vychýlila spíše na stranu Izraele (MZV 2002c: 33).

2.1.2 Ekonomická spolupráce

Co se ekonomické otázky týče, projevila se velmi pozitivně Dohoda o volném obchodu, která začala platit již v roce 1997. V průběhu dalších let docházelo

k dalšímu odbourávání cel a v roce 2000 byla u většiny položek s výjimkou zemědělské a potravinářské produkce cla úplně zrušena. Tento krok se projevil zejména v nárůstu českého vývozu, kdy Česká republika vyvážela do Izraele stroje, dopravní zařízení, železo, ocel, pneumatiky ale i sklářské výrobky. Dovoz z Izraele tvořily spíše technicky náročnější výrobky jako lékařské a laboratorní přístroje. Dále se dovážela bavlna a chemikálie (MZV 2001b: 171).

Sám Jan Kavan navštívil Izrael a palestinská autonomní území. Jednal zde o politické situaci na Blízkém východě a prohlubování vzájemných vztahů. Konkrétně o účasti českých firem na infrastrukturních projektech a také o příležitostech investování izraelských společností v ČR (MZV 2000d: 26). Česká republika jednala také s Izraelem o spolupráci na modernizaci české vojenské techniky a projevila zájem o izraelské zkušenosti z oblasti zbrojního průmyslu (MZV 2000e: 6). Jednalo se s Izraelem například o vybavení českých bitevních letounů L-159 izraelskými komponenty, neboť izraelské produkty patřily v této oblasti k nejkvalitnějším (MZV 2002d: 20).

2.1.3 Spolupráce v oblasti kultury

K rozvoji vzájemných vztahů docházelo také v oblasti kultury. Izrael hostil například českého spisovatele Jana Jandourka, jehož kniha „V jámě lvové“ byla následně přeložena do hebrejštiny a prorazila na izraelský trh. V izraelském Tel Avivu se rovněž uchytila přepracovaná hebrejská verze hry „Matka“ od Karla Čapka. Izrael dále hostil i nejrůznější expozice, jako například výstavu o českém spisovateli Bohumilu Hrabalovi či výstavu s názvem „Příběh československých Židů“ připomínající 80. výročí vzniku Československa (MZV 2000f: 170). Za zmínku rozhodně stojí i prezentace české hudby v této oblasti, kdy Izrael navštívili hudebníci jako Pavel Šporcl a Petr Jiříkovský (MZV 2001b: 171). V roce 2001 byl na univerzitě v Tel Avivu zahájen kurz češtiny pro začátečníky a docházelo k vzájemnému poskytování stipendií, kdy se čeští studenti účastnili postgraduálních kurzů izraelského ministerstva zahraničí, zatímco izraelské děti zavítaly na mezinárodní výtvarnou soutěž „Lidice 2001“ (MZV 2002e: 86)

2.2 Česko-izraelské vztahy v období druhé koncepce (2003–2010)

Zahraniční politiku, která bude v rámci tohoto období zkoumána, výrazně ovlivnil vstup České republiky do Evropské unie v roce 2004. Současně jako reakce na největší rozšíření Evropské unie vznikla i Evropská politika sousedství (*European Neighbourhood Policy*, ENP), která se snaží formovat zahraniční politiku EU jako celku a podpořit tak akceschopnost společné zahraniční a bezpečnostní politiky. Česká republika se tedy od roku 2004 aktivně podílela na utváření a provádění této politiky, a to zejména v oblasti Blízkého východu, což je především viditelné v otázce blízkovýchodního konfliktu (Euroskop 2008).

2.2.1 Blízkovýchodní konflikt a otázka mírového procesu

Již 17. 4. 2003 podepsala Česká republika Smlouvu o přistoupení k Evropské unii a téhož roku se zúčastnila společného zasedání zemí Evropské unie, kde řešila otázku izraelsko-palestinského konfliktu (MZV 2004: 1). Ministr zahraničí Cyril Svoboda i premiér Vladimír Špidla se pozitivně vyjádřili k vytvoření tzv. „cestovní mapy“, kterou vypracovaly USA, EU, OSN a Rusko. Tento mírový plán na řešení vleklého konfliktu předpokládal především vznik samostatného palestinského státu v roce 2005, ukončení násilností v těchto oblastech a zamezení výstavby židovských osad na Západním břehu Jordánu a v pásnu Gazy. Za velký úspěch byl rovněž považován vznik nové palestinské vlády, v jejímž čele stanul v nově ustavené funkci premiér Mahmúd Abbás⁵ a vystřídal tak na postu Jásira Arafata (MZV 2003a: 32; MZV 2003b: 10).

O rozvoji a posilnění česko-izraelských styků vypovídala například návštěva delegace Poslanecké sněmovny vedená jejím předsedou Lubomírem Zaorálkem z roku 2003. Zaorálek se zde setkal s předsedou izraelského parlamentu Reuvenem Rivlinem, který projevil České republice velkou náklonnost v souvislosti s jejím angažmá v boji proti terorismu. Zaorálek se rovněž setkal

---

⁵ Mahmúd Abbás však 6. září 2003 oznámil svou rezignaci na post předsedy vlády. Důvodem byly především konflikty s prezidentem Jásirem Arafatem. Arafat demisi přijal a vzápětí jmenoval palestinským premiérem Ahmada Kuráju (Čejka 2011: 287).

s izraelským prezidentem Mošem Kacavem, který potvrdil zintenzivnění česko-izraelských parlamentních kontaktů (MZV 2003c: 10).

Téhož roku se setkal Cyril Svoboda s izraelským ministrem zahraničí Silvanem Šalomem. Ten zdůraznil, že Izrael si nepřeje, aby se evropské země stýkaly s palestinským prezidentem Jásirem Arafatem, neboť nepřijímá kompromisy a využívá nástrojů terorismu. Svoboda se však vyjádřil k tomu, že Česká republika chce zastávat vyvážený postoj k oběma aktérům a zavrhl postoje Izraele odmítající komunikaci s evropskými zástupci v souvislosti s udržováním kontaktů s palestinským prezidentem. Na společném jednání v Bruselu pak odsoudili evropští politici jednání obou stran. Izrael za stavbu zdi a výstavbu židovských osad na palestinském území a Palestinu za pokračující atentáty (MZV 2003d: 34–35).

Izraelský ministr zahraničí Silvan Šalom potvrdil mimořádnost vzájemných vztahů s Českou republikou ihned po jejím květnovém vstupu do Evropské unie. Šalom ocenil českou diplomacii a vyjádřil se, že doufá v to, že členství České republiky v Unii přispěje k vyváženějšímu postoji celé Unie a změní se tak tradiční přístupy některých členů, které jsou dle Šaloma spíše proarabské. Oba ministři následně nezapomněli poznamenat, že česko-izraelské vztahy jsou na vynikající úrovni (MZV 2004a: 24).

Důležitý zlom v otázce blízkovýchodního procesu přišel na začátku roku 2005, kdy byl po smrti Arafata v demokratických volbách zvolen novým palestinským prezidentem Mahmúd Abbás. Do jeho zvolení vkládali světoví ale i čeští politici naději, neboť věřili v obnovení izraelsko-palestinského mírového procesu a jeho následné ukončení (MZV 2005: 2).

Znepokojení však přinesly blížící se palestinské parlamentní volby. Ministr Svoboda nastolil v rámci EU otázku týkající se radikálního palestinského hnutí Hamás a jeho možného vítězství ve volbách. Svoboda upozornil na to, že Hamás je zapsán v seznamu teroristických organizací a navíc popírá existenci Izraele.

Navrhl, aby Evropská unie přerušila do voleb s touto organizací veškerý kontakt (MZV 2005a: 29).

Prezident republiky Václav Klaus zavítal v roce 2005 do Izraele, kde se pozitivně vyjádřil k izraelskému stažení z pásma Gazy. Na schůzce s izraelským prezidentem Mošem Kacavem deklaroval, že Česká republika bude nadále přispívat k „vyváženému přístupu“ Evropské unie v izraelsko-palestinské otázce. Prohlásil, že Česká republika se přiklání k mírovému řešení sporů a i přesto, že Česká republika nemá kapacity hrát roli hlavního aktéra, bude posilovat svoji úlohu v rámci Evropské unie (MZV 2005b: 3). Vyvážený přístup k oběma stranám se snažil Klaus nastínit především svojí návštěvou Nazaretu, kde se setkal i s představiteli arabské části Izraele. Nazaret označil za jasný příklad toho, že Arabové i Židé mohou žít v míru vedle sebe. Stejný krok učinil i ministr Svoboda, který navštívil palestinský Ramalláh, čímž chtěl především podpořit mírový proces (MZV 2005c: 36).

V roce 2006 se očekávalo, jak se bude situace vyvíjet v souvislosti s vítězstvím Hamásu v palestinských parlamentních volbách. V důsledku nesplnění třech základních podmínek ze strany Hamásu pozastavily státy Evropské unie pomoc plynoucí k palestinským úřadům. Ministr Svoboda se vyjádřil k tomu, že humanitární pomoc, která putuje do Palestiny, bude i nadále poskytována, avšak je nutné dohlížet na to, kde končí. Zároveň řekl, že Hamás je organizací podporující terorismus a pokud se nevzdá násilí jako prostředku řešení sporů, neuzná existenci Izraele a nepřihlásí se k dohodám vedoucím k existenci samostatného palestinského státu, nebude s ní veden politický dialog (MZV 2006: 17). Svoboda upozorňoval na to, aby kroky Evropské unie vůči Hamásu nebyly příliš vstřícné a poskytovaná pomoc Palestincům putovala opravdu přímo k lidem nikoliv do rukou polovojských organizací (MZV 2006a: 18).

Česká diplomacie se snažila nadále zdůrazňovat svůj zájem v otázce mírového procesu a projevit svou podporu oběma stranám, i přesto že dlouhodobě zaujímal v tomto konfliktu spíše stanoviska vstřícná k Izraeli. Svůj aktivní

přístup k oběma stranám prokázala zejména prostřednictvím návštěvy ministra zahraničních věcí Karla Schwarzenberga, který navštívil jak Izrael, tak Palestinu (MZV 2007: 26; MZV 2007a: 28). Izrael rovněž navštívil i úřadující premiér Mirek Topolánek, který jednal s izraelským premiérem Ehudem Olmertem. Zabývali se především situací v oblasti pásma Gazy a na Západním břehu Jordánu. Topolánek zde přislíbil podporu v izraelském boji proti terorismu a aktivnější přístup k mírovému procesu, který chce Česká republika zdůraznit v roce 2009 jako předsednická země Evropské unie. Za hlavní zlo v řešení této otázky označil vládu politické strany Hamás, která převzala pod svou kontrolu pásmo Gazy⁶ a ohrožuje civilní obyvatelstvo obou stran (MZV 2008: 24–25). Topolánek svou podporu Izraeli vyjádřil také svou návštěvou města Sderot, které bylo ostřelováno palestinskými raketami z pásma Gazy. Ve svém projevu následně odkázal na společné hodnoty a tradice, které Evropa spolu s Izraelem sdílí. Ve srovnání s ostatními českými vládami bylo možné v Topolánkově vládě zaznamenat znatelný příklon k proizraelským postojům, za což byl také opozicí kritizován, neboť proizraelské výroky mohly vést ke zmaření úsilí ČR v rámci tohoto procesu (Dostál – Nekvapil – Thim – Veselý a kol. 2009: 42–43). Udržování nadstandardních vztahů s Izraelem bylo nadále velmi důležité, avšak nutné bylo, aby česká diplomacie přistupovala k řešení blízkovýchodního konfliktu i s ohledem na potřeby Palestinců.

Vzájemné napětí mezi oběma stranami eskalovalo v prosinci roku 2008, kdy izraelská vláda reagovala na neustálé ostřelování izraelského území ze strany Hamásu. Izraelská vojska zaútočila na pásmo Gazy a snažila se oslabit vojenské kapacity Hamásu, což vyústilo ve velkou humanitární krizi, neboť zde přišlo o život mnoho civilistů. Začátek českého předsednictví v Radě EU a otázka mírového procesu se tak dostaly do velmi složité situace, které neprospělo ani vyjádření mluvčího českého předsednictví Jiřího F. Potužníka, který prohlásil, že ze strany českého předsednictví je izraelská operace „Lité olovo“ vnímána jako defenzivní nikoliv ofenzivní krok, což vyvolalo velkou mezinárodní kritiku

---

⁶ Pásmo Gazy je od roku 2007 ovládáno politickou stranou Hamás. Izrael v reakci na to vyhlásil blokádu Gazy, která přetrvává dodnes (Český rozhlas 2018).

(Dostál – Nekvapil – Thim – Veselý a kol. 2009: 42; Čejka 2011: 312, 315). I přesto, že byl nakonec tento výrok označen za nedorozumění, došlo k poškození image Evropské unie u arabských států a obviňování české vlády za proizraelské postoje zejména ze strany české opozice (Bureš 2009: 264). Operace „Lití olovo“ byla ukončena ze strany Izraele k 18. lednu 2009 (Čejka 2011: 315).

V roce 2009 byla české diplomacie ovlivněna předsednictvím v Radě EU a svoji politiku musela přizpůsobit především potřebám společné zahraniční a bezpečnostní politiky Evropské unie. Potýkala se však s balancováním mezi evropskými, spíše proarabskými postoji (kritika nově vystavěných izraelských osad na území Palestiny) a s americkými více proizraelskými (pochopení ČR pro separační zeď postavenou Izraelci). Názorově se rovněž vymezila vůči většině členských států, když ministr zahraničních věcí Schwarzenberg označil za hlavního agresora konfliktu hnutí Hamás, nikoliv Izrael jako většina evropských zemí. Postoje České republiky následně ocenil i izraelský prezident Šimon Peres, který v březnu 2009 navštívil Prahu (Bureš 2010: 233; Bacovský – Dostál – Thim a kol. 2010: 58–59). Česká republika v rámci svého předsednictví primárně prosazovala uskutečnění summitu EU-Izrael, který měl být snahou o prohloubení vzájemných vztahů, avšak v souvislosti s krizí v Gaze byl tento záměr přesunut na neurčito (Bureš 2010: 240).

K velkým kontroverzím českého předsednictví došlo na začátku června 2009, kdy pásmo Gazy navštívila delegace národních parlamentů Evropské unie vedená předsedou Poslanecké sněmovny Miloslavem Vlčkem. Hnutí Hamás bylo EU nadále vnímáno jako teroristická organizace a i přes velké diskuze bylo nakonec setkání s jejím vedením zamítnuto. Následně však vyšlo najevo, že se část české výpravy se zástupci Fatahu a Hamásu setkala. Jejich chování bylo označeno za nepřijatelné a předseda Senátu Přemysl Sobotka tento čin označil za hrubé porušení české a evropské zahraniční politiky (Bureš 2010: 234–235).

Jako předsednické zemi se České republice navíc nepodařilo příliš potvrdit své postavení důsledného ochránce lidských práv, a to především v souvislosti

s přihlížením k porušování mezinárodního práva v oblasti Gazy. O její pasivitě v této otázce svědčí zejména její odmítavý postoj k přijetí tzv. Goldstoneovy zprávy, která obvinila Hamás i Izrael v operaci „Lité olovo“ ze spáchání válečných zločinů. Tato zpráva byla schválena Valným shromážděním OSN, avšak ČR patřila k zemím, které hlasovaly proti jejímu přijetí (Bureš 2010: 238, 241). České předsednictví tak bylo kritizováno právě z nevyváženého přístupu především v otázce lidských práv a terorismu.

V roce 2010 bylo angažmá české diplomacie v blízkovýchodní otázce mírně upozaděno v souvislosti s ekonomickými problémy, se kterými se Česká republika potýkala v době krize. Česká republika rovněž nadále postrádala zahraničně politickou koncepci a svou zahraniční politiku prováděla ad hoc (Bureš – Čejka 2011: 256).

Ministr zahraničí Jan Kohout se v květnu sešel s izraelským prezidentem Peresem, který potvrdil podporu Izraelců ve vytvoření palestinského státu. Peres vyjádřil, že Izrael je ochoten dělat územní ústupky. Cílem dalších mírových vyjednávání mělo být dojednání hranic a hlavního města palestinského státu a řešení otázky židovských osad na Západním břehu Jordánu, které jsou chápány jako okupace. Cílem bylo započít mírové rozhovory, jejichž prostředníkem měly být Spojené státy americké (MZV 2010: 34).

Bouřlivé reakce však vyvolal květnový útok izraelské armády na konvoj plující do pásma Gazy. Tento konvoj s propalestinskými aktivisty vypravila turecká nevládní organizace a izraelskou armádou byla tato akce vnímána jako pokus o prolomení jejich blokády. Počin vyvolal negativní reakce nejen v rámci EU, ale i uvnitř české diplomacie. Odlišný postoj mezi českými ústavními činiteli zastával pouze předseda Senátu Přemysl Sobotka, který celou akci považoval za plánovanou provokaci skrytou za humanitární akci (MZV 2010a: 5). Proti Sobotkovu stanovisku se postavil Lubomír Zaorálek, který toto vyjádření považoval za velké politické selhání. Upozornil spíše na to, že Sobotka měl

podpořit české novináře, kteří se této akci mediálně zúčastnili a byli při zásahu zadrženi (MZV 2010b: 6).

2.2.2 Ekonomická spolupráce

V ekonomické oblasti docházelo k velkému nárůstu obchodních vztahů. V roce 2007 byl Izrael druhým největším obchodním partnerem ČR z oblasti Blízkého východu hned po Spojených arabských emirátech. Izrael se snažil povýšit ekonomické vztahy i na úroveň Evropské unie a Česká republika ho v tomto úsilí jednoznačně podporovala. Vzájemným vztahům prospěla rovněž asociační dohoda mezi Evropskou unií a Izraelem o volném obchodu s průmyslovými výrobky (Bureš 2008: 272, 278).

Na české straně neustále rostl zájem o ekonomickou spolupráci, ale především i zájem o pomoc palestinskému území. ČR v roce 2007 pokračovala v elektrifikaci v oblasti Túbásu a zároveň česká vláda schválila Palestinské samosprávě další finanční prostředky na zavlažovací projekty a školení policistů (Dostál – Nekvapil – Thim – Veselý a kol. 2009: 43). V roce 2008 se zde objevila snaha o posílení bilaterální spolupráce České republiky s Palestinou, kdy se hovořilo o vytvoření Palestinsko-české obchodní rady. Sám izraelský prezident Šimon Peres zdůraznil, že míru i prosperitě v oblasti Blízkého východu může napomoci Evropská unie a její pomoc palestinské ekonomice (Bureš 2009: 249; MZV 2010d: 34). I v roce 2008 pokračovala podpora prostřednictvím rozvojové spolupráce, která měla především podpořit oblast soudnictví a energetiky v Palestině. Česká republika vymezila pro rok 2008–2009 Palestinské samosprávě 60 milionů korun, kdy pomoc byla navýšena především v souvislosti s izraelským zásahem v Gaze. Česká republika se zároveň podílela na aktivitách Agentury OSN pro pomoc palestinským uprchlíkům (*United Nations Relief and Works Agency, UNRWA*) (Bureš 2009: 258).

Společný obchod mezi Českou republikou a Izraelem vzrůstal i v následujících letech, což bylo zapříčiněno díky dlouhodobému liberálnímu obchodnímu režimu. Na český trh expandovala například izraelská farmaceutická firma

TEVA, zatímco v Izraeli se nadále velmi úspěšně prodávaly automobily značky Škoda. Výrazně docházelo i k rozvoji obchodu se službami, což bylo viditelné zejména v dopravě a cestovním ruchu (Bureš 2009: 257). V roce 2010 byl znatelný pokrok v rozvíjení ekonomické spolupráce, a to zejména v realizaci společných projektů, v nabídce českých technologií a případných izraelských investic na území ČR (MZV 2010e: 5).

2.2.3 Spolupráce v oblasti vědy, kultury a školství

Kulturní diplomacie České republiky ve vztahu k Izraeli byla na tradičně dobré úrovni. Četné návštěvy českých umělců v Izraeli vypovídaly o dobré činnosti české diplomacie. Za zmínku rozhodně stojí festival „Jazz Europa“ v Tel Avivu, kterého se zúčastnili v roce 2004 čeští jazzoví interpreti. Tel Aviv rovněž hostil téhož roku i filharmonický sbor J. Brycha (MZV 2005d: 246). V roce 2006 podpořilo Velvyslanectví České republiky další desítky kulturních akcí jako například výstavu fotografií Oldřicha Škáchy, která nesla název „Havel disident, prezident, občan“, koncert vážné hudby či výstavu věnující se osobě Jana Masaryka (MZV 2007b: 247).

Mezi oběma stranami nadále probíhala úspěšná výměna stipendistů, kdy čeští studenti opět využili postgraduálních kurzů a izraelské děti se účastnily výtvarné soutěže „Lidice“ (MZV 2004: 217). O nárůstu spolupráce v oblasti vědy a kultury vypovídá především rok 2007, kdy se Velvyslanectví ČR v Tel Avivu podílelo na velkém množství nejen kulturních akcí, ale i akcí podporujících vědecké a krajské styky. Ministerstvo zahraničních věcí tradičně finančně podpořilo zasedání krajské organizace Beit Terezín a zajistilo promítání filmu o T. G. Masarykovi krajským skupinám (MZV 2008a: 253).

Rok 2008 a 2009 byl rovněž plný úspěšných akcí. Velvyslanectví ČR bylo v této oblasti velmi aktivní a podařilo se mu oslovit širokou veřejnost. Potvrdil se tak velký zájem místních o českou kulturu, kteří našli zalíbení v českém divadle a tanci. Probíhaly zde však i další akce jako různé výstavy, koncerty, promítání

filmů, vzdělávací semináře pro pedagogy či fotbalový turnaj pro mládež (MZV 2009: 246; MZV 2010c: 333).

Velkým milníkem pro českou kulturu byl rok 2010 a otevření prvního Českého centra v blízkovýchodním regionu, které otevřel v Tel Avivu ministr zahraničí Jan Kohout. Při své návštěvě Izraele zároveň navštívil nejvyšší izraelské představitele, s nimiž rozvíjel především otázku vzájemné spolupráce v oblasti vědy, technologie a školství (MZV 2010d: 33)

2.3 Česko-izraelské vztahy v období třetí koncepce (2011–2014)

Rok 2011 se stal důležitým milníkem pro českou diplomacii, neboť po dlouhé odmlce došlo k přijetí nové koncepce zahraniční politiky, v jejímž rámci stanovila Česká republika svůj postoj vůči blízkovýchodnímu regionu. Za prioritu označila zajištění bezpečnosti a zachování celistvosti Izraele, čímž potvrdila své proizraelské postoje. Vzhledem k členství v Evropské unii musela však brát česká diplomacie v potaz politiku Evropské unie jako celku a svá stanoviska vůči Blízkému východu s ní koordinovat (Čejka – Ježová 2012: 224).

Rok 2011 promlouval výrazně do budování české diplomacie také prostřednictvím událostí, které region provázely, a to zejména v souvislosti s „arabským jarem“. Protesty arabského obyvatelstva vůči stávajícím režimům a jejich následná změna mohly totiž ovlivnit zahraniční politiku České republiky a její zapojení do mírového procesu (Čejka – Ježová 2012: 224).

2.3.1 Blízkovýchodní konflikt a mírový proces

Izraelský mírový proces i v roce 2011 nadále stagnoval. Postoje České republiky k oběma stranám, kdy zde byl evidentní stále větší příklon k Izraeli, zůstaly taktéž neměnné. Diplomatické vztahy s Izraelem byly na tradičně dobré úrovni především díky posilování vzájemných diplomatických aktivit. V dubnu 2011 dokonce zavítal do Prahy izraelský premiér Benjamin Netanjahu. Jednalo se tak o historicky první návštěvu izraelského premiéra v ČR. Návštěvy politických představitelů v tomto roce byly velmi frekventované. Do ČR zavítal i vicepremiér Moshe Ya'alon, který řešil s Karlem Schwarzenbergem

bezpečnostní situaci na Blízkém východě a otázku mírového procesu. Z české strany zavítal do Izraele například Karel Schwarzenberg, ministr obrany Alexandr Vondra či premiér Petr Nečas (Dostál – Karásek – Thim a kol. 2011: 67).

V roce 2012 vyvolalo na české vnitropolitické scéně velkou diskuzi hlasování o změně statusu Palestiny v rámci OSN. Palestina chtěla zlepšit své diplomatické postavení a povýšit na nečlenský pozorovatelský stát. S její žádostí souhlasilo 138 zemí, čímž došlo k nepřímému uznání palestinské státnosti. Česká republika však jako jediná evropská země hlasovala proti, neboť společně s USA viděla jako jedinou možnost k uznání samostatného palestinského státu pouze mírová jednání mezi Izraelci a Palestinci (Česká televize 2012). Za tento postoj přijel do Prahy poděkovat izraelský premiér Netanjahu. Vyjádřil obdiv nad odvážným krokem ČR, která potvrdila nadstandardní vztahy s Izraelem. V Evropské unii je Česká republika jedním z nejbližších spojenců Izraele, což je někdy označováno za velmi problematické, neboť se česká zahraniční politika mnohdy dostává do rozporu nejen se zahraniční politikou Evropské unie jako celku, ale především i s proklamovanou podporou lidských práv. Právě od České republiky očekávají někteří politici, že by v souladu se svým dlouhodobým důrazem na lidská práva měla v této otázce na Izrael výrazněji apelovat (Česká televize 2012a; Kužvart 2013).

Nejednalo se však pouze o problematiku přístupu k lidským právům, ale jako problematická se jevila i názorová roztržičnost české politické scény k přístupu v izraelsko-palestinské otázce. Ministr zahraničí Karel Schwarzenberg zaujímal spíše diplomatický postoj a vyjadřoval podporu oběma stranám, zatímco prezident Miloš Zeman svým návrhem přesunout českou ambasádu z Tel Avivu do Jeruzaléma fakticky potvrdil uznání izraelského zákona o nedělitelnosti Jeruzaléma (Lidovky 2013). Tento výrok vyvolal odpor u palestinských politiků, ke kterým se následně přidala i Organizace islámské spolupráce (*Organisation of Islamic Cooperation*, OIC) a Liga arabských států (*League of Arab States*, LAS), která tento krok chápala jako porušování práv Palestinců. K Zemanovým

výrokům se výrazně stavělo i Ministerstvo zahraniční věcí ČR, neboť Zeman s nimi o svých krocích nediskutoval a česká diplomacie se dostala do velmi složité situace. Ministerstvo se však vyjádřilo, že s žádným přesunem do budoucna nepočítá (Český rozhlas 2013; E15 2013).

I přes nadstandardní vztahy, které Česká republika s Izraelem neustále udržovala, se Karel Schwarzenberg při své návštěvě v Izraeli vyjádřil velmi kriticky k izraelskému plánu na výstavbu nových židovských osad na Západním břehu Jordánu. Izrael plánoval vystavět tyto osady v tzv. oblasti E1, která je spojnici mezi palestinským územím a Jeruzalémem. Schwarzenberg tento krok označil za zbytečnou provokaci, neboť Palestinci by v tomto případě mohli odstoupit od mírových rozhovorů (Hospodářské noviny 2013).

Rok 2014 byl rokem, kdy česká diplomacie zaznamenala určité změny ve vztahu k Izraeli. Česká republika se stala kritičtější především v oblasti lidských práv, o čemž vypovídalo hlasování v Radě OSN pro lidská práva, kde nepodpořila Izrael v souvislosti s porušováním lidských práv v pásnu Gazy. Je nutné dodat, že tento postoj však nijak nenarušil výjimečnost vzájemných vztahů. Izrael navíc vyjádřil pochopení k snaze České republiky o posilování vztahů s arabskými zeměmi (Ježová – Bechyňský 2015: 227–228). Cílem české diplomacie v tomto období byla zejména snaha vést vyváženější politiku s oběma stranami, oživit česko-palestinské vztahy a přesvědčit obě strany k navrácení k mírovému procesu (MZV 2014: 152).

2.3.2 Ekonomická spolupráce

V souvislosti s arabským jarem sledovala Česká republika v oblasti Blízkého východu především své ekonomické zájmy v regionu a jejich možné ohrožení. V reakci na události, které se odehrály, byla 9. března 2011 zahájena v prostorách Mezinárodní obchodní komory konference nesoucí název „*Regionální stůl k obchodně-ekonomickým souvislostem současného vývoje v oblasti Blízkého východu a severní Afriky*“. Této konferenci se zúčastnilo šedesát zástupců firem a devět českých velvyslanců, kteří v oblasti působili.

V souvislosti s obchodně-ekonomickými zájmy predikovali velvyslanci možný vývoj v regionu a konstatovali, že i přesto, že se země nacházejí ve složité bezpečnostní situaci, narůstají zde další obchodní příležitosti pro zahraniční investory (MZV 2011a).

Mezi Českou republikou a Izraelem nadále pokračovaly dialogy o rozvíjení ekonomické spolupráce. Karel Schwarzenberg jednal například v Jeruzalémě s izraelským premiérem Benjaminem Netanjahuem a společně řešili otázku posílení ekonomické spolupráce. Schwarzenberg rovněž odkazoval na založení Izraelsko-české obchodní a průmyslové komory. Izraelský premiér vyjádřil krom užší obchodní spolupráce zájem o posílení turistického ruchu (MZV 2011b).

Ministr Schwarzenberg zavítal rovněž do Palestiny na slavnostní otevření opravárenského střediska pro transformátory v Túbásu, aby zde podpořil úspěšný český rozvojový projekt. Jednal zde dokonce s izraelskými představiteli o českých rozvojových projektech a jejich pokračování (MZV 2011c). Cílem ministra Schwarzenberga bylo rovněž pomoci propagaci rozvojové spolupráce a podpořit zapojení českých firem, které v Palestině působí, a to především v oblasti energetiky a vodohospodářství. Opakovaně zde zdůrazňoval dobré česko-palestinské vztahy a snahu pomoci palestinské ekonomice (MZV 2012: 108).

Česká republika se však nepodílela pouze na rozvojových projektech. V roce 2014 schválila česká vláda humanitární pomoc ve výši 3 milionů korun, která byla předána prostřednictvím agentury UNRWA a putovala obyvatelům do pásma Gazy. Česká republika reagovala především na okupaci pásma ze strany Izraelců a s ní spojenou velkou ztrátu na životech palestinských obyvatel (Ježová – Bechyňský 2015: 231).

V souvislosti s obchodní politikou se také řešila především otázka lidských práv, kdy podle prezidenta Zemana nemělo dojít v souvislosti s jejich ochranou k omezování potenciální obchodní spolupráce českých investorů. Vůči tomuto postoji se silně vyhradili politici Karel Schwarzenberg a Bohuslav Sobotka, kteří

byli předními zastánci koordinace českého vývozu s ochranou lidských práv (Ježová – Bechyňský 2015: 243).

2.3.3. Spolupráce v oblasti vědy, kultury a školství

Výjimečné vztahy mezi oběma státy bylo možné zaznamenat rovněž i v oblasti kultury. Například v roce 2011 se v České republice uskutečnilo více než sedmdesát izraelských projektů. Co se kulturních aktivit ze strany české diplomacie týče, probíhaly v Izraeli tradičně koncerty vážné hudby, prezentace české literatury či českého filmu. Nelze opomenout ani různé výstavy, kdy k významnějším patřila zejména výstava na půdě Knesetu zahájená v roce 2012, která připomínala 70. výročí atentátu na říšského protektora Heydricha (MZV 2012: 68; MZV 2012a: 40). Za zmínku rozhodně stojí i Dny Jeruzaléma, které v roce 2014 hostila pražská Náplavka. Umělci z Jeruzaléma přivezli do Prahy to nejlepší z jejich tance, filmu, hudby, módy a literatury (MZV 2014a: 255).

Klíčová pro obě strany byla rovněž realizace projektů s tematikou holocaustu, neboť obě strany si dlouhodobě kladou za cíl uchovat tuto historickou zkušenost v paměti současné veřejnosti (MZV 2014b: 111).

Krom kultury rozvíjely obě strany vzájemné vztahy i v oblasti vědy a výzkumu. Prohlubování kontaktů s Izraelem v oblasti vědy se dlouhodobě jeví pro Českou republiku jako přínosné, neboť Izrael patří v oblasti výzkumu mezi světové špičky. V roce 2012 zahájil Karel Schwarzenberg v Izraeli činnost tzv. *Masaryk Distinguished Chair* na jednom z nejvýznamnějších akademických pracovišť ve městě Herzlija. Tento český fond následně doplnil v roce 2013 fond *Theodor Herzl Chair* otevřený na Masarykově univerzitě v Brně. Otevření těchto nadačních fondů přineslo rozvíjení vědeckých kontaktů a především akademickou a studentskou výměnu mezi oběma stranami (MZV 2012b: 86; MZV 2013: 221).

Rozvoji v této oblasti rovněž napomohla dohoda o vzájemné spolupráci v oblasti výzkumu zaměřeném na IT, strojírenství a biotechnologie, které jsou pro Českou republiku prioritou (MZV 2014b: 110).

2.4 Česko-izraelské vztahy v období čtvrté koncepce (2015–2017)

V letech 2014–2015 byla pozornost české diplomacie přenesena na konflikt v Sýrii a Iráku, který výrazně destabilizoval blízkovýchodní region. Česká republika podporovala boj proti Islámskému státu, který vnímala jako primární hrozbu nejen pro Blízký východ, ale i pro Evropu. Rovněž nová koncepce přijatá v roce 2015 reflektovala změny v mezinárodním systému zahrnující i události v regionu Blízkého východu. I přesto, že otázka arabsko-izraelského konfliktu je v současné době utlumena na úkor akutnějších výzev, koncepce se této otázce snaží nadále věnovat (Dostál a kol. 2016: 50; Kaválek 2016: 5).

2.4.1 Blízkovýchodní konflikt a mírový proces

V červnu roku 2015 se setkal ministr zahraničních věcí Lubomír Zaorálek s představiteli izraelské i palestinské strany a rovněž navštívil i pásmo Gazy, nad kterým vyjádřil velké znepokojení v souvislosti s poničeným územím, které se neustále zotavuje z konfliktů (MZV 2015a: 149). Ministerstvo zahraničních věcí vyjádřilo dále obavy nad Chrámovou horou v Jeruzalémě, kde neustále docházelo ke střetům judaismu a islámu, neboť tato svatyně patří k nejposvátnějším místům obou náboženství. V tomto kontextu zdůraznil opět návrat k mírovému jednání mezi Izraelci a Palestinci, které nadále stagnovalo (MZV 2015b). Situaci navíc neprospěla nová rezoluce UNESCO, která označila Chrámovou horu za výhradně muslimské posvátné místo⁷ (Česká televize 2016a).

Jak již bylo řečeno, pozornost však v tomto období byla spíše věnována boji proti Islámskému státu a i přesto, že dle izraelského prezidenta Rivlina neměl Izrael tendence zapojovat se do konfliktu v Sýrii, situací v regionu byl jednoznačně znepokojen. Rivlin tento postoj odůvodnil především v souvislosti s izraelsko-palestinským konfliktem, který nebyl Izrael schopen prozatím vyřešit (MZV 2015c: 25).

---

⁷ Chrámová hora patří k dalším sporným bodům mezi Izraelci a Palestinci, neboť na místě stojí dvě mešity. Je nutné však zdůraznit, že v minulosti zde býval i židovský chrám a historické vazby židovského státu na toto místo jsou naprosto pochopitelné a legitimní (Česká televize 2016a).

Na konci roku 2015 proběhlo zasedání Evropského parlamentu s představitelkou EU pro zahraniční politiku Federicou Mogheriniovou, kterého se zúčastnil český europoslanec Pavel Telička. Cílem bylo opět obnovit mírová jednání, zamezit násilí a vytvořit vhodné podmínky pro obě strany. Telička se vyjádřil k tomu, že za klíčové považuje, aby se palestinský prezident Abbás ujal správy Gazy, která je již několik let pod vládou Hamásu (MZV 2015d: 143).

Jinak tomu nebylo ani v roce 2017, kdy se dokonce v Paříži konala mezinárodní konference k blízkovýchodnímu mírovému procesu. Cílem bylo demonstrovat snahu celého mezinárodního společenství k nalezení řešení mezi oběma stranami a deklarování pomoci při hledání kompromisů (MZV 2017: 83). Otázku mírového procesu řešili na konci roku i šéfové evropských diplomacií v Bruselu. Této schůzi předcházela pracovní snídaně s izraelským premiérem Netanjahuem, kde byly diskutovány vzájemné vztahy Evropské unie a Izraele. I přesto, že zde panují mnohé neshody, existuje zde stále větší snaha o zintenzivnění vzájemných setkání (MZV 2017a: 82).

Nepokoje mezi Izraelci a Palestinci vyvrcholily v červenci roku 2017, kdy Mahmúd Abbás zmrazil kontakty s Izraelem. Vlna násilí, která vypukla již na podzim roku 2015 v souvislosti se spory na Chrámové hoře, došla až do fáze, kdy se situací zabývala Rada bezpečnosti OSN (Česká televize 2017). Nebyla to však pouze Chrámová hora, která se stala překážkou v obnovení mírového procesu. Dalším sporným bodem, nad kterým vyjádřilo Ministerstvo zahraničních věcí ČR znepokojení, se stalo schválení izraelské vlády o výstavbě dalších židovských osad v oblasti Západního břehu Jordánu a Východního Jeruzaléma (MZV 2017b).

Závěrem je nutné dodat, že mírové rozhovory na obou stranách prozatím ustrnuly na mrtvém bodě a otázka vzájemného smíření je i přes veškeré snahy mezinárodního společenství prozatím v nedohlednu.

2.4.2 Ekonomická spolupráce

Pro českou ekonomiku byl Izrael nadále velmi důležitým partnerem z oblasti Blízkého východu. S obchodní výměnou dosahující až 1 mld. USD patřil v roce 2016 k nejvýznamnějším obchodním partnerům v této oblasti. Důležitou položku české ekonomiky tvořily zejména izraelské investice do developerských projektů, potravinářského, textilního a farmaceutického průmyslu. České obchodní firmy působily v Izraeli nejen v tradičních odvětvích jako je energetika, strojírenství, zemědělství či infrastruktura, ale v současné době můžeme zaznamenat stále větší zájem o působení v nových oblastech, zejména v kybernetické bezpečnosti, informačních a komunikačních technologiích či ve zdravotnictví (MZV 2016: 98).

O působení českých firem na významných tendrech v Izraeli, investičních příležitostech a posílení vzájemné obchodní kooperace jednal s vedením Česko-izraelské komory náměstek ministra zahraničí Martin Tlapa, který navštívil Izrael a následně i palestinská území. V Gaza City rovněž realizoval seminář pro palestinské a české firmy zabývající se informačními a komunikačními technologiemi. Projekty tohoto typu napomáhají především oblastem, ve kterých nejsou optimální životní podmínky, a vzdělaná společnost nemá na úkor tohoto omezení možnosti se prosadit. Seminář měl zároveň napomoci českým firmám nalézt nové trhy pro své investice. Náměstek Tlapa navštívil v oblasti i český rozvojový projekt, který má pomocí solárních panelů zajistit dodávky elektřiny do jedné z dětských nemocnic (MZV 2016a: 75).

V současné době představuje Izrael pro Českou republiku vůbec třetí největší mimoevropský exportní trh. V Izraeli se daří především automobilovému průmyslu, díky němuž vzájemný obchod dosáhl rekordních 29, 7 mld. korun (MZV 2017c: 35).

2.4.3 Spolupráce v oblasti vědy, kultury a školství

Ministr kultury Daniel Herman zavítal na konci roku 2015 do Izraele, kde jednal se státním tajemníkem pro kulturu a vzdělávání. Cílem této návštěvy však bylo zejména připomenutí 25. výročí obnovení diplomatických styků mezi Českou

republikou a Izraelem. Herman zde navíc potvrdil tradičně dobré vztahy v oblasti kultury a jednal o další spolupráci konkrétně v oblasti kinematografie⁸. Dalším společným tématem byla dvě významná výročí, která obě země čekají v roce 2018, tedy 100. výročí vzniku Československé republiky a 70. výročí vzniku státu Izrael (MZV 2015e: 60).

Na počest prezidenta Václava Havla, který stál u obnovy vzájemných vztahů, byla v rámci této návštěvy slavnostně pojmenována v jedné z jeruzalémských čtvrtí zahrada po českém disidentovi a na chodníku slávy hotelu King David došlo k odhalení dlaždice s jeho podpisem. Následně došlo k odhalení lavičky Václava Havla v univerzitním kampusu v Tel Avivu (MZV 2015e: 61).

O dobrých kulturních vztazích mezi oběma stranami vypovídaly rovněž četné kulturní akce, kdy Ministerstvo kultury České republiky mimo jiné podporuje v Izraeli projekty zabývající se tematikou holocaustu, zejména pak v souvislosti se vzděláváním široké veřejnosti, zatímco Velvyslanectví Státu Izrael v Praze se zaměřuje na zastoupení Izraele na filmových, hudebních a divadelních festivalech. Za zmínku dále stojí podpora společného projektu Dny Jeruzaléma v Praze, respektive dny Prahy v Jeruzalémě (MZV 2017d: 45).

K rozvoji vzájemných vztahů nadále docházelo i v oblasti vědy a vzdělávání. Ministryně školství Kateřina Valachová podepsala při své návštěvě v Izraeli dvě memoranda, prostřednictvím nichž mělo docházet v následujících letech k posilování vzájemné spolupráce v oblasti výzkumu a vývoje. Spolupráce byla vyjednána rovněž v oblasti vzdělávání. Na základě této smlouvy měl být kladen důraz na podporu spolupráce základních, středních i vysokých škol zejména na výměnné pobyty učitelů, výuky reálií a poskytování studentských stipendií (MZV 2016b: 98). Co se spolupráce v oblasti vědy týče, napomáhá ke stále lepší úrovni vzájemných vztahů přítomnost české vědecké diplomatky, která v Izraeli působí od roku 2015 (MZV 2017c: 35).

---

⁸ V roce 2017 došlo k uzavření společné Dohody o filmové koprodukci mezi Českou republikou a Izraelem. Tato dohoda umožňuje výrobu filmů s česko-izraelskou tematikou a udává jasné rámce financování společných projektů v této oblasti (MZV 2017e: 41).

3 Írán v zahraniční politice České republiky

Česko-iránské vztahy lze z dlouhodobého hlediska označit za vlažné. I přesto, že Československo ihned v roce 1979 po iránské islámské revoluci uznalo nový režim ajatolláha Chomejního, byly v 80. letech vzájemné politické vztahy mizivé a obchodní vazby stagnovaly. Nový režim se postupně začal uzavírat okolnímu světu a docházelo zde k opětovnému pronásledování politické opozice, na což Česká republika výrazně upozorňovala. K určitému oživení v oblasti ekonomiky došlo po skončení irácko-iránské války (Zídek – Sieber 2009: 125–128). K velkému mezníku v těchto vztazích došlo v roce 1998, kdy opustil Českou republiku poslední iránský velvyslanec v reakci na vysílání Rádia Svobodná Evropa (*Radio Free Europe/Radio Liberty*, RFE/RL), které vysílalo z Prahy do Íránu (Šídlová 2017). Tato událost vedla k omezení obchodních aktivit a Česká republika rovněž odvolala z iránské ambasády svého velvyslance. Od této doby byla diplomatická zastoupení na úrovni *chargé d'affaires*⁹ (Axworthy 2007: 234).

V rámci této kapitoly bude zkoumána problematika vzájemných vztahů v období jednotlivých koncepcí. Přestože Írán dlouhodobě nepatřil mezi oblasti primárního zájmu, nezanechaly události probíhající v Íránu spojené především s jadernou hrozbou českou zahraniční politiku lhostejnou. „Íránská hrozba“ tvořila prioritní téma, kterým se Česká republika v rámci této země zabývala. Ve vztahu k Íránu je rovněž nutné věnovat pozornost lidským právům a ekonomické spolupráci, která je v posledních letech na vzestupu.

3.1 Česko-iránské vztahy v období první koncepce (1999–2002)

Konec 90. let se nesl v duchu napjatých vztahů mezi Českou republikou a Íránem. Vysílání Rádia Svobodná Evropa znamenalo pro Českou republiku bezpečnostní riziko, kdy zde přetrvávaly obavy z teroristického útoku. Obavy však nebyly ryze bezpečnostního charakteru, ale hrozilo zde také narušení obchodních vztahů a zhoršení podmínek při vymáhání iránských pohledávek. Írán oficiálně protestoval vůči připravovanému vysílání a osočil Českou

---

⁹ *Chargé d'affaires* (vedoucí úřadu) je funkce náležící diplomatovi, který je pověřen vedením zastupitelského úřadu v případě, že úřad není řízen mimořádným a zplnomocněným velvyslancem.

republiku z narušení mezinárodního práva a vzájemné smlouvy o přátelství z roku 1930 (Balík 2001: 64).

Vzájemným vztahům neprospěla ani kauza týkající se íránské jaderné elektrárny v Búšehru. V dubnu roku 2000 podepsal prezident Václav Havel zákon zakazující dodávat zařízení pro tuto elektrárnu. Konkrétně se jednalo o zákaz vývozu zboží, poskytování služeb, dokumentací a informací pro tuto elektrárnu (MZV 2000g: 1). Zákon byl vydán v reakci na záměr české firmy ZVVZ Milevsko, která měla dodat íránské elektrárně vzduchotechniku v hodnotě jedné miliardy korun. Proti záměru české firmy se výrazně postavily také Spojené státy americké a Velká Británie, které se obávaly, že Írán by materiál mohl zneužít pro výrobu své jaderné zbraně (MZV 2000h: 15). Česká vláda se vyjádřila k tomu, že milevská společnost neporušila žádné zákony a stát má povinnost pomoci jí překonat složité období po zrušení této zakázky a vzniklé škody kompenzovat (MZV 2000i: 16).

Třebaže vzájemné vztahy v tomto období byly stále ovlivněny vysíláním perské stanice Rádía Svobodná Evropa, ekonomická výměna mezi oběma stranami nadále pokračovala. V roce 2000 došlo dokonce ke zdvojnásobení obchodní výměny oproti roku 1999 (MZV 2001b: 166).

3.2 Česko-íránské vztahy v období druhé koncepce (2003–2010)

Česká republika měla nadále snahy navázat politický i obchodní dialog s Íránem, ale existovaly zde určité bariéry, které bránily rozvoji vzájemných vztahů. Jednalo se zejména o porušování lidských práv v Íránu, otázku jaderného programu a pražské vysílání Svobodné Evropy a její perské stanice Fardá. Íránská republika zaujímala vůči tomuto vysílání velmi negativní postoje a česká diplomacie se snažila odvrátit pozornost spíše na obchodní politiku, neboť v roce 2003 uvalil Írán na Českou republiku v souvislosti s tímto rádiem neoficiální obchodní restrikce vůči českému dovozu (Bureš 2009: 254–255).

Za velmi solidární gesto ze strany České republiky bylo považováno poskytnutí humanitární pomoci, když v roce 2003 zasáhlo íránské město Bam silné

zemětřesení, při kterém zemřelo více jak čtyřicet tisíc lidí. Česká republika se stala jednou z prvních zemí, která do této oblasti poskytla humanitární pomoc.¹⁰ Pomoc postižené oblasti rovněž poskytla i organizace Člověk v tísni, která zahájila veřejnou sbírku k budování obydlí, škol, nemocnic a obnovení zdrojů pitné vody. Zapojily se však i ostatní subjekty jako například Český červený kříž či společnost ADRA (Axworthy 2007: 235; MZV 2004b: 26).

3.2.1 Íránský jaderný program

Počátky obav z íránské hrozby sahají do roku 2003, kdy se objevily utajené íránské jaderné aktivity. Evropská unie v čele s Velkou Británií, Francií a Německem zahájila diplomatická jednání s cílem vyřešit tuto otázku. V roce 2004 se připojil i vysoký představitel EU, který nabízel podporu celé Unie. Česká republika se snažila tyto aktivity podporovat a navázat s Íránem politický dialog (Farrar – Wellman 2010).

Český ministr zahraniční varoval v roce 2006 na jednání zemí Evropské unie před rychlým sblížením s Íránem. Navazování vzájemných vztahů mělo dle něj probíhat pouze za plnění povinností v oblasti jaderné energie. Zároveň zdůrazňoval i otázku lidských práv, která rozhodně neměla být opomíjena. Česká republika jako země, která měla v této době vzájemné vztahy s Íránem zmrazené, cílila o to více na demokratizaci a dodržování lidských práv (MZV 2003e: 30).

Počiny Íránu v oblasti obohacování uranu vyvolávaly v mezinárodním společenství stále větší a větší obavy. Írán spustil nové moderní centrifugy třetí generace v roce 2006. Evropa i Spojené státy americké jej dlouhodobě podezřívaly ze snahy vyrobit jadernou zbraň. Írán se však ohrazoval tím, že jadernou energii využívá pro mírové účely¹¹(Euroactiv 2006). Jelikož je Írán signatářem Smlouvy o nešíření jaderných zbraní (*Nuclear Non-Proliferation Treaty*, NPT), má jako nejaderná mocnost nárok vlastnit mírový jaderný

---

¹⁰ Do postižené oblasti dodávala česká vláda především zdravotnické potřeby, léky, dezinfekční prostředky, stany, přístřešky, přípravky na úpravu vody a centrálu na výrobu elektřiny (MZV 2004c: 27).

¹¹ Je důležité zmínit, že obohacený uran je využíván v jaderných elektrárnách jako palivo, avšak koncentrace jeho většího množství může vést k výrobě atomové bomby (Euroactiv 2006).

program. Česká republika se v červnu roku 2007 vyjádřila k tomu, že toto právo respektuje, avšak je nutné brát v potaz i to, že Írán již dvacet let dohodu porušoval a zatajoval své práce na nukleárním programu. Až když byly tyto aktivity na podzim roku 2002 odhaleny íránskou opozicí, začal Írán spolupracovat s Mezinárodní agenturou pro atomovou energii (*International Atomic Energy Agency*, IAEA), která se však v roce 2006 rozhodla předat íránskou záležitost Radě bezpečnosti OSN (MZV 2008b). Došlo tedy k přijetí rezolucí 1737 a 1747. Na tato opatření navázala rovněž Evropská unie, která v roce 2007 přijala první ze série unilaterálních sankcí vůči Íránu. Evropská rada vyzvala všechny své členské státy k provedení daných opatření a tím i k zákazu veškerého vývozu do Íránu všech položek, materiálů, zařízení, zboží a technologií souvisejících s jadernou činností a rozvojem jaderného programu. Dále bylo zakázáno poskytovat Íránu technickou nebo finanční pomoc související s jadernou činností a došlo k zmrazení prostředků fyzických osob a společností, které byly zapleteny do jaderného programu a vývoje balistických raket (Rada EU 2007). Česká republika se jako členský stát musela těmito nařízeními od roku 2007 řídit, avšak Bezpečnostní informační služba České republiky (BIS) zaznamenala snahy českých vývozců exportovat technologie využitelné ve vojenských oblastech (BIS 2007).

Bývalý premiér Miloš Zeman se jednoznačně vyjádřil k tomu, že vůči Íránu netřeba zastávat obrannou politiku a vyslovil se pro preventivní konvenční úder vůči odpalovacím rampám (Lidovky 2007). Ministr zahraničních věcí Karel Schwarzenberg zastával spíše opatrnější přístup a cílil na nutnost politického dialogu, na který je nutné apelovat především v době českého předsednictví v Radě EU. Došlo rovněž k příslibu ze strany Íránu v otázce povýšení diplomatického zastoupení v Íránu na úroveň velvyslanectví (Bureš 2008: 291).

Česká republika se ve své zahraniční politice snažila s Íránem udržovat dialog o jeho jaderném programu. Upřednostňovala spíše vyjednávání v rámci této kauzy, ačkoliv byla zastáncem tvrdších sankcí. Předpokládala, že výměnou za podporu Evropské unie bude Írán rezoluce Rady bezpečnosti OSN dodržovat. Velkým

problémem ve vztahu vůči Íránu bylo pro Českou republiku porušování lidských práv, právě proto byly bezpečnostní i lidsko-právní dimenze nadřazeny ekonomickým zájmům. Ekonomická dimenze mezi Českou republikou a Íránem nehrála v roce 2007 důležitou roli (Bureš 2008: 280).

Velký politický dialog vyvolala v České republice kauza amerického radaru, kdy americký generál Henry Obering označil právě Írán jako hlavní hrozbu, v souvislosti s níž je nutné budovat protiraketovou obranu ve střední Evropě. Dle slov Spojených států amerických zde existovalo riziko dopadu íránských střel mířených proti USA na evropské území. Tato kauza vyvolala velké pozdvižení nejen mezi politiky, ale i mezi širokou veřejností, která radar odmítala. Dle Íránu však rakety nebyly namířeny vůči žádné zemi, ale sloužily pouze pro případ obrany (Lustigová 2007).

V otázce íránské hrozby a vystavění protiraketové obrany po nástupu amerického prezidenta Baracka Obamy v roce 2009 došlo ke klíčovým změnám. Americký prezident oznámil odložení výstavby radaru, neboť hlavní hrozbu již nepředstavovaly rakety dlouhého doletu, nýbrž rakety středního či krátkého doletu ohrožující spíše státy Blízkého východu. Pozornost americké strany byla tedy odvrácena na Blízký východ a budování protiraketové obrany v této oblasti (Česká televize 2009).

3.2.2 České předsednictví v Radě EU a apel na lidská práva

Česká republika se připravovala na své předsednictví v Radě Evropské unie a zapojovalo se zejména do aktivit Evropské unie ve vztahu k dodržování lidských práv. Odbor lidských práv byl znepokojen především situací v Íránu, Sýrii a Saúdské Arábii (Bureš 2008: 285). Ve vztahu k Blízkému regionu a zejména v souvislosti s Íránem patřila právě lidská práva, hrozba íránského jaderného programu a americký radar k prioritám české zahraniční politiky (Bureš 2008: 287). Především v otázce lidských práv a jaderného programu zastávala Česká republika v rámci Evropské unie nekompromisní postoj (Bureš 2008: 293).

V době českého předsednictví byla většina aktivit souvisejících s problematikou lidských práv zaměřena zejména na Írán. Po červnových prezidentských volbách pokračovaly v zemi silné protesty vůči sporným výsledkům.¹² Při povolebních nepokojích bylo mnoho lidí zabito či zatčeno. Česká republika vydávala prohlášení jménem Evropské unie a kritizovala znepokojivou situaci v zemi. Ministerstvo zahraničí ČR pravidelně zvalo íránského *chargé d'affaires* k diskuzi nad jednotlivými případy porušování lidských práv. Írán následně reagoval stížnostmi na nečinnost Evropské unie v pásmu Gazy, kde byla dlouhodobě a hromadně lidská práva porušována (Bureš 2010: 241–242, Amnesty International 2009). Íránský prezident Mahmúd Ahmadínežád se rovněž netajil svými výroky o Izraeli, kdy zpochybňoval existenci Izraele jako státu, což vnímala česká diplomacie velmi negativně (Bureš 2008: 280).

Postoje České republiky k Íránu nejen v souvislosti s lidskými právy, ale i z hlediska zpochybňování výsledků prezidentských voleb nevedly ke zlepšení vzájemných styků. Vztahům nepřidalo ani íránské odmítnutí akreditace českého velvyslance v roce 2008. Česká republika navíc vnímala Írán jako velkou hrozbu pro svého významného partnera, kterým byl Izrael, a to zejména v reakci na testování íránských raket středního doletu (Bureš 2010: 243).

3.2.3 Česko-íránské obchodní vztahy

V oblasti obchodní politiky hrály v souvislosti s Íránem velkou roli politicko-bezpečnostní faktory. Vzájemná výměna tak byla velmi objemově nevyrovnaná (Bureš 2008: 273). Vzájemný obchod rovněž velmi ovlivnily neoficiální obchodní restriktce uvalené ze strany Íránu na český vývoz v roce 2003, k jejichž zrušení došlo až v roce 2007. Téhož roku došlo k oživení diplomatických kontaktů, které však byly stále na nízké úrovni (Bureš 2009: 254–255).

---

¹² Prezidentské volby v roce 2009 vyhrál dosavadní prezident Mahmúd Ahmadínežád. Protikandidáti požadovali anulování voleb. Rada dohlížitelů však vydala prohlášení, že v rámci voleb nedošlo k žádným podvodům. Proti volebním výsledkům však silně protestovalo velké množství Íránců (Česká televize 2009a).

Odstranění obchodního embarga ze strany Íránu vedlo ke vzrůstajícímu zájmu českých firem exportovat do Íránu. První významný obchod byl podepsán na konci roku 2007, kdy mělo dojít k výstavbě koksovny v oblasti města Tabás. Díky odstranění překážek došlo k nárůstu přímé obchodní výměny, avšak sankce Rady bezpečnosti OSN zamezující bankovnímu styku nutily české vývozce exportovat nepřímo prostřednictvím dceřiných společností íránských importérů (MZV 2008a: 221).

Rok 2009 byl ve vzájemných ekonomických vztazích klíčový. Obě strany projevíly zájem o posílení této oblasti. Český export do Íránu se oproti předešlému roku zvýšil čtyřikrát. České straně již nebránila omezení v podobě neoficiálního obchodního embarga a českým podnikatelům se otevřel lukrativní trh nabízející řadu zakázek¹³ (E15 2009).

V roce 2009 iniciovali navíc komunisté zrušení zákona zakazující firmám dodávky pro íránskou jadernou elektrárnu v Búšehru. Česká republika měla před devíti lety dodávat do Búšehru vzduchotechniku, po zákazu jí nahradila britská firma. Dle českých poslanců neměl zákon již smysl a bylo zbytečné bránit českým podnikatelům v kontaktech, neboť elektrárna byla dostavěna a dostala povolení k provozu od Mezinárodní agentury pro atomovou energii. Komunisté však s tímto krokem neuspěli (Česká televize 2009b).

V roce 2010 patřil již Írán mezi největší obchodní partnery České republiky v oblasti Blízkého východu, což bylo zapříčiněno především odstraněním zmíněných obchodních bariér a dovozem íránské ropy (Bureš – Čejka 2011). V roce 2010 však informovala Mezinárodní agentura pro atomovou energii, že Írán neplní rezoluce a neustále pokračuje v obohacování uranu a nespolupracuje s jejími inspektory. Evropská unie proto schválila seznam přísnějších sankcí omezující spolupráci v oblasti jaderné energetiky (Bureš 2011: 128).

---

¹³ Jedním z významných projektů je již zmiňovaná výstavba koksárny v íránském městě Tabás (E15 2009)

Dle Bezpečnostní informační služby České republiky však byly zaznamenány snahy Íránu navázat obchodní kontakty s českými firmami, které s Íránem řadu let neobchodovaly kvůli sankcím OSN. BIS uvedla, že Írán se pokoušel přes zprostředkovatelské společnosti získat od českých firem díly použitelné pro výrobu jaderných zbraní. Šlo zejména o zprostředkovatelské firmy z Číny, Íránu a zemí, které mají vazbu na íránský jaderný program (Lidovky 2010). Předsedkyně Úřadu pro jadernou bezpečnost Dana Drábová však uvedla, že nemá žádné informace ani podezření, že by Írán usiloval o získání komponentů pro výrobu zbraní hromadného ničení a že všechny díly podléhají přísným kontrolám (Český rozhlas 2010). Je proto nutné dodat, že i z výrobků, které nepodléhají mezinárodní kontrole, je podle BIS možné sestavit „kontrolované zařízení“. Íránská diplomacie připustila svůj zájem o výrobky, které nepodléhaly mezinárodní kontrole, avšak vyjádření BIS byla podle Íránu pouze spekulací (Bureš – Čejka 2011: 252).

I přesto, že obchodní styky byly na velmi dobré úrovni, vzájemné diplomatické vztahy se stále nepodařilo normalizovat. Írán nadále očekával omluvu české strany za perské vysílání Fardá, která by dle nich mohla vést k urovnání vztahů (Bureš – Čejka 2011: 252).

3.3 Česko-íránské vztahy v období třetí koncepce (2011–2014)

V souvislosti s pokračujícími aktivitami v oblasti jaderného programu zastávala Česká republika k Íránu nadále negativní postoje. Česká zahraniční politika vůči Íránu byla rovněž koordinována stanovisky Evropské unie a uvalenými sankcemi. Írán v reakci na tato opatření zastavil vývoz ropy do Francie a Velké Británie, které však s těmito opatřeními dlouhodobě počítaly a snažily se íránský dovoz nahradit. Další evropské státy začaly dovoz ropy rovněž omezovat, neboť Evropská unie plánovala uvalit na Írán ropné embargo. Česká republika přestala ropu z Íránu odebírat na začátku roku 2012. Zamezení dovozu se však České republiky téměř nedotkla. Íránská ropa byla dovážena do ČR od roku 2009 a z celkového dovozu ropy tvořila pouze nízké procento (Český rozhlas 2012).

Ropné embargo uvalené na Írán vstoupilo v platnost 1. července 2012. Íránský ministr ropného průmyslu Rostam Kásemí však deklaroval, že Írán je na omezení dobře připraven, poněvadž mezi jeho největší vývozce ropy nadále patřily státy jako Indie, Čína, Jižní Korea nebo Turecko (Česká televize 2012b). V roce 2013 však Kásemí přiznal, že kvůli západním sankcím klesly příjmy z exportu ropy o 45 %. Írán musel však nadále investovat do ropného sektoru, aby si udržel svou pozici v rámci Organizace zemí vyvážejících ropu (*Organization of the Petroleum Exporting Countries*, OPEC). Uvalené ropné embargo mělo za následek rovněž to, že na pozici dvojky v ropném kartelu se před Írán dostal sousední Irák (Hospodářské noviny 2013a).

V roce 2013 došlo v Íránu k volbě nového íránského prezidenta, kterým se stal Hasan Rúhání, což však nepřineslo žádné změny v otázce zahraniční politiky Teheránu, protože skutečná moc byla nadále v rukou nejvyššího duchovního a politického vůdce země ajatolláha Alího Chameneího rozhodujícího o klíčových záležitostech země (Česká televize 2013).

V listopadu 2013 však dovedly sankce Írán k jednacímu stolu v Ženevě, kde Írán přislíbil omezení svého jaderného programu výměnou za částečné zrušení sankčních opatření. Tento počín byl vnímán jako první důležitý krok k řešení „íránské jaderné otázky“. Írán přislíbil, že povolí inspekce v jaderných elektrárnách, zastaví obohacování uranu nad 5 %, nebude vyvíjet další zařízení na obohacování uranu ani zvyšovat zásoby uranu obohaceného na 3,5 %. Šest mocností (USA, Čína, Rusko, Velká Británie, Francie a Německo) výměnou přislíbilo podmíněné uvolnění sankcí, přičemž většina sankcí především v ropné, finanční a bankovní oblasti zůstala zachována (Hospodářské noviny 2013b).

Negativní postoje České republiky vůči Íránu vyvstávaly také z nevráživosti íránské strany vůči Izraeli, jehož byla Česká republika dlouhodobým partnerem. Česká diplomacie odmítala íránský bojkot izraelského státu a společně s ním sdílela obavy z jaderného programu (MZV 2012: 65). Izrael zároveň výrazně vystupoval vůči dohodě uzavřené v Ženevě. Příslib Íránu označil za klam a

vyjednání této dohody za největší diplomatické vítězství Íránu za poslední roky (Hospodářské noviny 2013b).

Írán však začátkem roku 2014 dodržel slovo a začal plnit předběžnou dohodu, která byla platná pouze půl roku. Evropská unie i Spojené státy americké tedy zmírnily své sankce a začaly připravovat další kolo jednání, ze kterých měla vzejít dohoda definitivní (Česká televize 2014).

V roce 2014 projevila Česká republika zájem posílit vzájemnou ekonomickou spolupráci a do Íránu vyslala historicky první podnikatelskou misi s oficiální delegací. Zájem o posílení vzájemných obchodních vztahů potvrdil ze strany Íránu náměstek ministra zahraničních věcí i *chargé d'affaires* Velvyslanectví Íránské islámské republiky v Praze. Tato česká podnikatelská mise mířící do oblasti byla zaměřena na infrastrukturu, energetiku, strojírenství a farmaceutický průmysl. Nechyběl ani zájem o automobilový průmysl, ochranu životního prostředí a vědecký výzkum (Hospodářská komora České republiky 2014).

Mise se zúčastnilo dvacet zástupců českých firem z nejrůznějších sektorů. V rámci Podnikatelského fóra představil českou ekonomiku a český zahraniční obchod náměstek ministra zahraničí České republiky Martin Tlapa. Následně se představili zástupci českých firem svým íránským protějškům. Česká mise zdůraznila, že respektuje opatření vydaná Radou Evropské unie vůči Íránu, které české firmy dodržují, avšak existuje zde zájem českých podnikatelů využít existující možnosti pro obchod, které nepodléhají sankčním mechanismům (Hospodářská komora České republiky 2014a).

V souvislosti s prohloubením exportních vztahů s Íránem se právě rozběhla již zmíněná debata (viz kapitola 2.3.2) na politické scéně týkající se propojení obchodu a lidských práv, kdy prezident Zeman podotknul, že tyto investice by neměly být ohrožovány politikou lidských práv, vůči čemuž se výhradně ohradil ministr Karel Schwarzenberg, který zdůraznil, že tyto dvě oblasti musí být propojeny (Česká televize 2014a). Karel Schwarzenberg se rovněž na začátku roku 2013 zúčastnil zasedání Rady pro lidská práva v Ženevě, kde upozornil při

svém projevu na ohrožování občanské společnosti mimo jiné i v souvislosti s četnými případy mučení v Íránu (MZV 2013a: 93).

3.4 Česko-iránské vztahy v období čtvrté koncepce (2015–2017)

V roce 2015 navštívila Teherán poslanecká delegace v čele s místopředsedou Poslanecké sněmovny Vojtěchem Filipem. Cílem bylo vylepšit vzájemné vztahy a to zejména v oblasti ekonomické. Bylo zahájeno Česko-iránské business fórum, kde měli čeští i iránské podnikatelé možnost navázat nové kontakty. Obě země si připomněly, že v tomto roce uběhlo devadesát let od navázání vzájemných diplomatických styků a že by bylo dobré navázat na tehdejší obchodní spolupráci, která byla v dobách Československa na velmi dobré úrovni¹⁴. Obě strany se rovněž shodly na založení smíšené Česko-iránské obchodní komory. Írán navíc začal připravovat investice za několik milionů dolarů a čeští podnikatelé zde rozhodně nechtěli chybět. Oblíbenost českých exportérů v této zemi byla také prokazatelná přijetím české delegace ze strany iránských ministrů. Íránský ministr financí a ekonomických záležitostí rovněž potvrdil svou návštěvu v Praze, během které posléze došlo k podpisu vzájemné smlouvy o zamezení dvojího zdanění. Obě strany následně projevíly zájem o povýšení vztahů na úroveň velvyslanců (MZV 2015f: 28).

Rok 2015 se v souvislosti s Íránem jevil jako klíčový, neboť Írán uzavřel s šestí světových mocností dohodu o omezení jaderného programu¹⁵ a podpisem této smlouvy se zavázal k tomu, že nebude nikdy usilovat o výrobu jaderné zbraně. Výměnou za to mu bylo přislíbeno zrušení uvalených sankcí (Česká televize

---

¹⁴ Hovoříme zejména o spolupráci v období první republiky, kdy se Československo v podstatě podílelo na výstavbě základů moderní iránské ekonomiky. Československo vystavělo v Íránu řadu cukrovarů, elektráren, mostů, komunikací a mnoho výrobních závodů. Obchodní výměna v této době byla mezi oběma státy rovněž na vynikající úrovni. Za války byly diplomatické styky přerušeny a k prohloubení vzájemných styků došlo až v roce 1962, kdy se opět začalo navazovat na tradiční vazby z první republiky. K velkému obratu ve vzájemných vztazích, jak již bylo na začátku kapitoly řečeno, došlo v roce 1979 po iránské islámské revoluci a změně iránského režimu (Cvrkal 2007: 110–112).

¹⁵ Írán se v rámci této dohody zavázal k tomu, že sníží počet centrifug na obohacování uranu, zásoby uranu sníží na 300 kilogramů, obohacení nepřesáhne 3,67 %. Írán umožní OSN provádět inspekce zařízení. Pokud bude zjištěno, že Írán své závazky nedodrží, vyřeší spor do třiceti dnů společná komise. Pokud se spor nepodaří vyřešit, ujímá se vedení Rada bezpečnosti OSN, v rámci níž proběhne hlasování, zda pokračovat v režimu zmírněných či odvolaných sankcí. Veto jakéhokoliv stálého člena Rady bezpečnosti OSN povede ke znovuzavedení sankcí (Česká televize 2015).

2015). Následně navštívil Írán ministr zahraničních věcí Lubomír Zaorálek, kterého přivítal íránský prezident Hasan Rúhání a ministr zahraničních věcí Mohammad Džavád Zaríf. Zástupci obou zemí společně diskutovali zejména o uzavření dohody o íránském jaderném programu a možné obchodní spolupráci. Tato návštěva byla oběma stranami vnímána jako impuls k prohloubení vzájemných styků a větší spolupráci. S íránským ministrem zahraničních věcí probíral Lubomír Zaorálek i problémy sužující region Blízkého východu, jako jsou terorismus a boj proti pašování drog, ve kterém hraje Írán velkou roli. Je nutné zmínit, že tato návštěva byla první zahraniční cestou šéfa české diplomacie do Íránu od 90. let (MZV 2015g: 98–99).

Na konci roku zavítal do Íránu i náměstek ministra zahraničních věcí Martin Tlapa, který zde jednal se svým protějškem o rozvoji vzájemné spolupráce v oblasti ekonomické, politické a kulturní. Diskuze se neobešla ani bez jednání o jaderné dohodě a termínu uvolňování sankcí (MZV 2015h: 135).

V lednu roku 2016 byla ze strany OSN zrušena část protiíránských sankcí souvisejících s jeho jaderným programem, neboť Írán podle Mezinárodní agentury pro atomovou energii splnil požadavky, které byly stanoveny. Evropská unie zrušila všechny hospodářské a finanční sankce vázané na jaderný program. Některá omezení však nadále zůstala v platnosti (Rada EU 2017).

V reakci na uvolnění sankcí uspořádalo Ministerstvo zahraničních věcí v kooperaci s Hospodářskou komorou ČR seminář pro podnikatele týkající se obchodu s Íránem po zmírnění sankčních mechanismů. Cílem bylo poskytnout informace českým exportérům, jak postupovat při vstupu na znovu se otevírající íránský trh, kde klíčová odvětví tvořila především energetika, petrochemický a chemický průmysl, lodní doprava, automobily a letectví. Česká hospodářská komora rovněž informovala o přípravě nového poradenského programu nesoucí název „Brána do Persie“ (MZV 2016c: 105).

Téhož roku přijal předseda Poslanecké sněmovny Jan Hamáček místopředsedu Parlamentu Íránské islámské republiky a stvrдили vzájemné zintenzivnění styků,

jejichž úroveň se po uzavření jaderné dohody stále zvyšuje a to zejména v oblasti ekonomických vztahů, o čemž hovoří i otevření kanceláře agentury CzechTrade v Íránu, která zde má sloužit českým exportérům. Írán se stal po uvolnění mezinárodní izolace jedním z nejzajímavějších teritorií, které láká české investice. Česká republika s Íránem navíc podepsala Dohodu o hospodářské spolupráci podporující rozvoj ekonomických vztahů. Součástí rozvíjení vzájemných vztahů by však měl být také dialog o lidských právech, která jsou v zemi nadále výrazně porušována (MZV 2016d: 23; MZV 2016e: 39).

Mezi další významné návštěvy patří i návštěva íránského viceprezidenta a předsedy Íránské organizace pro atomovou energii, kteří se setkali s premiérem Bohuslavem Sobotkou. Tato návštěva cílila na prohloubení česko-íránských vztahů v návaznosti na uzavřenou jadernou dohodu a postupné uvolňování mezinárodních sankcí v ekonomické a finanční oblasti. Hlavními tématy společného jednání byly především ekonomické vztahy, boj proti terorismu a spolupráce v oblasti jaderné bezpečnosti (MZV 2016f: 76).

V dubnu roku 2016 zavítala do Íránu již další podnikatelská mise Hospodářské komory České republiky doprovázená náměstkem ministra zahraničí Martinem Tlapou, který tuto návštěvu vnímal jako otevření nové kapitoly vzájemných vztahů nejen z ekonomického hlediska, ale především z hlediska politického. S Tlapou do Íránu zamířilo nad dvacet pět českých podnikatelů z oblasti důlní a dobývací techniky a návazné energetiky. Navázat na historickou spolupráci v oblasti průmyslové výroby se podařilo firmě ENERGO-PRO, neboť v dobách Československa se zde podílela celá řada podniků na budování infrastrukturních staveb. S Íránem nyní uzavřela ENERGO-PRO kontrakt týkající se nové vodní elektrárny, kdy předmětem zakázky byla dodávka dvou Kaplanových turbín. Uzavření této zakázky se stalo největším kontraktem uzavřeným českou společností od roku 2011 (MZV 2016g: 141–142).

Prohloubení vzájemných vztahů potvrdil i ministr zahraničních věcí Lubomír Zaorálek, který se setkal v květnu s viceprezidentem Íránské islámské republiky

a předsedou Íránské organizace pro atomovou energii. Obě strany potvrdily rozvíjení vztahů po uvolnění mezinárodních sankcí a navázání na tradiční historické styky především v oblasti ekonomické a kulturní. Navíc se společně shodly na tom, že by mělo rovněž dojít k navázání bilaterální spolupráce v oblasti civilního využívání jaderné energie, protože ČR patří ke státům s vyspělou jadernou technologií (MZV 2016f: 147).

Ministr Zaorálek označil íránský trh za strategický a vyjádřil se k tomu, že Česká republika bude podporovat vstup Íránu do Světové obchodní organizace (*World Trade Organization*, WTO) (MZV 2016f: 147).

Lubomír Zaorálek se rovněž setkal se svým íránským protějškem Mohammadem Džavadem Zarífem. Jednalo se tak o vůbec první návštěvu íránského ministra zahraničí v České republice od roku 2004. Ministři se zaměřili na budování bilaterálních vztahů, situaci v oblasti Blízkého východu a boj proti terorismu. Díky výraznému rozvoji spolupráce a dalších iniciativ o rozvíjení vztahů nejen v oblasti ekonomické a politické, ale i v kultuře a školství se oba ministři shodli na úsilí povýšit diplomatické styky (MZV 2016h: 97).

Česká republika byla v oblasti prohlubování ekonomické spolupráce velmi aktivní. Zúčastnila se například 16. ročníku mezinárodní strojírenské výstavy *Tehran International Exhibition 2016*, kde představila produkci českých firem z oblasti strojírenství, dobývací techniky, sklářství a také bižuterie. Veletrh byl velmi dobrou příležitostí pro české firmy navázat na tradiční obchodní spolupráci z dob historie. Cílem této návštěvy bylo rovněž zmapování podnikatelského prostředí a možností uplatnění českých výrobků na íránském trhu (MZV 2016i: 36–37).

Prohloubení vzájemné spolupráce v řadě oblastí potvrdili na konci roku 2016 také ministři průmyslu a obchodu České republiky a Íránu. Ministři jednali o spolupráci v oblasti těžebního průmyslu a energetiky, spolupráci v bankovním sektoru a dalších sekcích. Obě země se zavázaly, že jsou připraveny pokračovat v uvolňování dalších obchodních překážek (MZV 2016j: 77). Jedním z dalších

klíčových kroků byla především dohoda z roku 2017 o vzájemné podpoře a ochraně investic, která je třetím zásadním dokumentem po dohodách o hospodářské spolupráci a o zamezení dvojího zdanění (MZV 2017f).

V oblasti lidských práv zaslíbila česká diplomacie také větší míru zainteresovanosti, neboť na konci roku 2017 dostal do výkonu svých kompetencí agendu lidských práv místopředseda Evropského parlamentu Pavel Telička. Ten deklaroval, že Írán je jednou z oblastí, kde jsou lidská práva nadále porušována a je zde potřeba, aby Evropská unie byla více aktivní a neústupná (MZV 2017g: 94–95).

V závěru je nutné podotknout, že rok 2017 se stal důležitým milníkem pro česko-iránské vztahy, poněvadž si obě země po dvaceti letech vyměnily své velvyslance (Šídlová 2017).

4 Jemen v zahraniční politice České republiky

Navazování vzájemných vztahů České republiky a Jemenu sahá do první poloviny 20. století, kdy byl Jemen historicky rozdělen na severní a jižní část. Severní část byla politicky nezávislá a část jižní se stala britským protektorátním územím (CIA The World Factbook). Severní Jemen, který již od počátků dvacátých let nebyl pod kontrolou žádné koloniální mocnosti, se snažil prolomit svou izolaci a pokusit se navázat diplomatické styky s okolním světem. Československo rovněž projevilo svůj zájem o navázání hospodářských vztahů s nezávislým Jemenem a v roce 1938 byla uzavřena smlouva o přátelství. Ukázalo se, že Československo bude do této oblasti primárně poskytovat technickou pomoc. Ze strany jemenské vlády ale vzešly požadavky především na dodávky československých zbraní. V roce 1962 poté proběhla v severním Jemenu revoluce, během níž došlo ke svržení královské vlády a vyhlášení Jemenské arabské republiky, kterou Československo ihned uznalo (Veselý 2001: 148, Zídek – Sieber 2009: 148–150, 158).

Na konci 60. let výrazně promluvil do budování vzájemných vztahů jižní Jemen, který vyhlásil nezávislost na Velké Británii. V roce 1967 vznikla Jemenská lidově demokratická republika, jejímž významným podporovatelem se stal Sovětský svaz. Rovněž Československo potvrdilo uznání nově vzniklé republiky a v roce 1971 projevilo zájem navázat hospodářské styky s touto oblastí. Následně začala československá vláda poskytovat zbraně a stipendia jihojemenské republice (Zídek – Sieber 2009: 161, 167). Jižní Jemen se stal spřátelenou zemí socialistického bloku a patřil mezi oblasti přednostního zájmu, kam putovala československá rozvojová pomoc (Rozvojovka 2012).

Osud obou jemenských republik byl zpečetěn s pádem východního bloku, kdy po letech vojenských střetů došlo v roce 1990 k jejich sjednocení a vzniku jednotné Jemenské republiky (Zídek – Sieber 2009: 178).

Zájem České republiky o Jemen vyvrcholil válkou v Perském zálivu. V průběhu 90. let však začaly oficiální styky upadat. Dokonce zde padl návrh na zrušení české ambasády v Jemenu (Balík 2001: 54). Je nutné zmínit, že v současné době Jemen nepatří v rámci Blízkého východu mezi prioritní oblasti české zahraniční politiky a vzájemné vztahy především i v souvislosti s vleklými konflikty, které Jemen provází, nejsou příliš intenzivní. Ve srovnání s ostatními státy Blízkého východu nevěnuje Česká republika této oblasti velkou pozornost, což se promítá i v její zahraniční politice. V rámci této kapitoly budou zmapovány česko-jemenské vztahy zejména s důrazem na rozvojovou spolupráci, neboť Jemen patřil po dlouhá léta k prioritním zemím české rozvojové spolupráce.

4.1 Česko-jemenské vztahy v období první koncepce (1999–2002)

Na konci 90. let pokračovala především tradice dovozu zbraní. Jemen se stal pátým největším příjemcem českého zbrojního průmyslu. Do Jemenu například putovaly přebytečné a zastaralé tanky T-55 (Jelínek 2006). Na tento prodej se snesla především kritika českých médií v souvislosti s možným přesunem českých tanků z Jemenu do třetích zemí. Ministerstvo zahraničních věcí České republiky cítilo potřebu na tyto nepřesné informace reagovat a ministr zahraničí Jan Kavan poskytl vysvětlení o ujištění ze strany Jemenu, že zařízení nebudou reexportována do třetích zemí, neboť to není v zájmu ani jedné ze zainteresovaných stran (MZV 1999: 14).

V roce 2001 hovořil ministr zahraničí Jan Kavan s jemenským ministrem při jeho oficiální návštěvě Prahy. Zástupci obou zemí spolu jednali o hospodářské spolupráci a zároveň i o vývozu cvičných letadel a nákladních vozů do Jemenu. Z vyjádření Jana Kavana vyplývalo, že by Česká republika ráda obnovila stagnující vztahy s Jemenem a to především v hospodářské oblasti (MZV 2001c: 30–31). V roce 2001 putovalo do Jemenu rovněž velké množství zbraní. Po teroristických útocích 11. září 2001 se však objevily informace, že v Jemenu údajně operuje teroristická organizace Al-Káida, která zde má své základny a výcvikové tábory. Dle Jana Kavana však nehrozilo, že by se české zbraně

dostávaly do rukou teroristických skupin, poněvadž tento vývoz byl v souladu s českými zahraničně-politickými závazky (MZV 2001d: 40).

Česká republika však nenabízela Jemenu pouze zbraně, ale začala se vracet k tradici poskytování rozvojové spolupráce. Pod podporou Ministerstva zemědělství České republiky vznikl projekt pražské a brněnské lesnické fakulty pro jemenský ostrov Sokotra ležící v Indickém oceánu. Cílem tohoto projektu bylo vytvoření ekologické sítě. Tento projekt však narazil na jistá úskalí¹⁶ a nebyl zcela úspěšný. V roce 2002 na něj proto navázal projekt jiný, spočívající ve výstavbě čističek odpadních vod (Jelínek 2006).

4.2 Česko-jemenské vztahy v období druhé koncepce (2003–2010)

Již v roce 2002 byla českou vládou schválena Koncepce zahraniční rozvojové spolupráce vydána na období let 2002–2007, která cílila především na zefektivnění rozvojové spolupráce. Česká republika se vyslovila pro dvacítku zemí, kam měla svoji pomoc primárně směřovat. Mezi vybrané příjemce byly z oblasti Blízkého východu zahrnuty pouze Jemen a Palestina. Po vstupu České republiky do Evropské unie se však ukázalo, že je potřeba počet prioritních zemí dále redukovat. I v tomto případě se stal Jemen jednou z osmi prioritních zemí české rozvojové spolupráce, pro kterou byl následně vypracován rozvojový program, kde bylo specifikováno, v jaké oblasti bude rozvojová pomoc probíhat. V roce 2006 tedy česká vláda vydala program rozvojové spolupráce pro Jemen platný na období let 2006–2010 (Rozvojovka 2012).

Česká vláda definovala Jemenskou republiku jako nejchudší arabskou zemi, která potřebuje zahraniční pomoc a ve které je nutné zajistit stabilitu. Dále zde Česká republika odkazovala na historické vazby ještě z dob Československa a rovněž vnímala jemenský trh jako potenciální odbytiště českých technologií. Česká republika reagovala zejména na situaci, ve které se země zmítala po občanské válce z roku 1994 a záměrem tak bylo podpořit úsilí jemenské vlády

---

¹⁶ Neshody v týmu nejen v oblasti finanční, ale především v oblasti názorové vedly k rozpadu týmu na dvě skupiny. Jedna ze stran získala prostředky z kanadské rozvojové pomoci, zatímco druhou stranu podpořila česká vláda v úsilí vybudovat čističky odpadních vod (Jelínek 2006).

v oblasti hospodářských, politických i sociálních reforem. Rozvojová pomoc směřovala do nejchudších oblastí, kterými byl jižní Jemen a ostrov Sokotra. ČR investovala zejména do zavlažování, energetiky a vodohospodářství tedy do oblastí, ve kterých má komparativní výhodu (MZV 2006b: 4). Další význam přikládala zejména oblasti vzdělávání a jemenským studentům hojně poskytovala stipendia. V roce 2007 jich poskytla dokonce dvacet a Jemen byl tak zemí, která dostala z oblasti Blízkého východu těchto stipendií nejvíce. Jemen v tomto období patřil dokonce společně s Irákem, Afghánistánem a palestinskou samosprávou k největším příjemcům české zahraniční pomoci (Bureš 2008: 279, 293).

V roce 2009 se však výrazně snížil zájem jemenské vlády na realizaci projektů zaměřených na energetiku a vodohospodářství. Nebyl realizován žádný z projektů v této oblasti, a to zejména v souvislosti se zhoršující se bezpečnostní situací (Bureš 2010: 245).

Co se obchodní výměny týče, probíhala mezi Českou republikou a Jemenem ve velmi malé míře, o čemž vypovídá i setkání českého premiéra Mirka Topolánka s jeho jemenským protějškem Alím Muhammadem Mudžavarem. Oba premiéři jednali v Jemenu o rozvoji vzájemných ekonomických styků a zvýšení obchodního obratu. Avšak je nutné brát v potaz, že stále zde dominoval vývoz zbraní do této oblasti, za což byla Česká republika velmi kritizována především ze strany Amnesty International. Tato organizace upozorňovala na to, že české zbraně míří do země, kde jsou výrazně porušována lidská práva (Econnect 2008; MZV 2008c: 41). Situace vyvrcholila v roce 2010, kdy Amnesty International poukázala na porušování lidských práv v souvislosti s potlačováním místních povstalců a příslušníků Al-Káidy ze strany jemenské vlády. Problémem bylo využívání českých zbraní, které byly do Jemenu vyvezeny. Dle Amnesty International dovezla Česká republika do Jemenu v roce 2009 vojenský materiál v hodnotě 248 milionů korun. Organizace proto vyzvala českou vládu, aby brala

v potaz, jaké důsledky vývoz českých zbraní do této oblasti přináší¹⁷ (Finanční noviny 2010).

V roce 2010 navázala česká vláda na diskuze z 90. let týkající se uzavření některých českých ambasad z finančních a ekonomických důvodů. Tento návrh se dotkl i zemí Blízkého východu, kde však byl k 31. 1. 2011 uzavřen pouze úřad v Jemenu a to zejména v souvislosti se zhoršováním bezpečnostní situace (Bureš – Čejka 2011: 244).

4.3 Česko-jemenské vztahy v období třetí koncepce (2011–2014)

V rámci nové Koncepce zahraniční rozvojové spolupráce, která byla přijata na období let 2010–2017 nepatřil již Jemen mezi prioritní země české rozvojové spolupráce. Vzhledem k tomu, že se do jisté míry objevovaly negativní prvky ovlivňující efektivitu rozvojové spolupráce, a to především stále vysoký počet programových zemí, došlo opět k jejich redukci. Jemen byl zařazen do zcela specifické kategorie, kterou tvořily země, v nichž měla být rozvojová spolupráce v intervalu dvou až tří let ukončena. V rámci tohoto období bylo v plánu vyčlenit prostředky na projekty, které byly v rozpracované fázi a jejichž cílem bylo zdárné zakončení. Jako vhodný nástroj pro země v této kategorii byly nejčastěji využívány malé lokální projekty (MZV 2010f: 9,15).

Prostřednictvím malých lokálních projektů podpořila Česká republika v letech 2011 a 2012 například jemenské handicapované sportovce, vybavila zdravotním zařízením jednu z jemenských nemocnic či poskytla vybavení pro audio-knihovnu pro sluchově a zrakově postižené (MZV 2011d: 26; MZV 2012c: 31).

Vzhledem ke špatné bezpečnostní situaci v roce 2011 v souvislosti s protesty arabského jara neprobíhaly ani žádné aktivity řízené ze strany České rozvojové

---

¹⁷V roce 2011 reagovalo Ministerstvo zahraničních věcí České republiky na zprávu Amnesty International týkající se vývozu českých zbraní do oblasti Blízkého východu a severní Afriky. Dle MZV byly údaje ve zprávách nepřesné, neboť Česká republika již dlouhodobě cílila na to, aby byl vojenský materiál vyvážen pouze do zemí, kde nehrozilo jasné riziko zneužití zbraní k potlačování lidských práv. Podle MZV v Jemenu doposud nehrozilo, že by byly zbraně využity při represí (MZV 2011e).

agentury¹⁸ (MZV 2011d: 26). Jemenští obyvatelé na počátku roku 2011 volali po odstoupení prezidenta Alího Abdalláha Sáliha, který odchod z úřadu odmítal. V zemi vypukly nepokoje, které přivedly Jemen na pokraj občanské války. V roce 2011 se situace v Jemenu natolik zhoršila, že i Česká republika přerušila dodávky zbraní do Jemenu, neboť se objevilo riziko zneužití zbraní ze strany vlády prezidenta Sáliha vůči jemenskému obyvatelstvu. Prezident Sálih nakonec rezignoval na konci roku 2011 a v čele úřadu ho nahradil viceprezident Abdar Rabbú Mansúr Hádí (Česká televize 2011; MZV 2011e).

Ani v roce 2012 nebyla situace v Jemenu o moc klidnější. Jemen se stále zmítal na pokraji občanské války a v zemi nadále operovala teroristická organizace Al-Káida působící na Arabském poloostrově (*Al-Qaeda in the Arabian Peninsula*, AQAP), která směřovala své útoky především na vládní a západní cíle. V květnu proběhl v hlavním městě Saná další ze sebevražedných útoků. Česká republika ve svém prohlášení vyjádřila velké znepokojení, hlubokou soustrast a solidaritu všem pozůstalým (MZV 2012d). Jemenská vláda nebyla schopna kontrolovat svá území a posilující moc ze stany Al-Káidy se jí stále nepodařilo zastavit (Ježová – Bechyňský 2014: 209).

V roce 2013 v souvislosti s nekončícími nepokoji přispěla Česká republika na humanitární pomoc vnitřně vysídleným osobám a uprchlíkům. S ohledem na ukončující rozvojovou spolupráci rovněž opětovně poskytla prostředky pro pokračující projekt na pomoc podvyživeným dívkám a jejich zapojení do vzdělávacího procesu (MZV 2014c).

I přes špatnou bezpečnostní situaci, která v zemi panovala, navštívil Jemen v roce 2013 ministr zahraničí Karel Schwarzenberg s cílem posílit politické a ekonomické vztahy. Během návštěvy došlo dokonce k otevření honorárního konzulátu ČR v Saná a k zahájení podnikatelského fóra. Schwarzenberg jednal s nejvyššími představiteli země a ocenil snahy jemenské vlády o politickou

---

¹⁸ V souladu s Konceptí české zahraniční rozvojové spolupráce byla v roce 2014 ukončena bilaterální projektová spolupráce a skončily tak projekty, které se však s ohledem na bezpečnostní situaci v zemi soustředily spíše na stabilnější ostrov Sokotra, kde docházelo k podpoře zemědělství a zemědělského vzdělávání (Česká rozvojová agentura 2014: 20).

transformaci. Jistou šanci jak proniknout na jemenský trh zejména v oblasti vojenského materiálu spatřoval v jemenském národním dialogu, který měl vést k dohodě mezi jemenskými politiky, kmenovými vůdci i jižními separatisty. Tento dialog měl především vyřešit dlouhodobou a napjatou situaci v zemi (Jemelka 2013; MZV 2013b).

Schwarzenberg zde také připomněl, že Česká republika je členem mezinárodní Skupiny přátel Jemenu, která vznikla z iniciativy Velké Británie v roce 2010. Právě na začátku roku se Schwarzenberg při své návštěvě Velké Británie zúčastnil zasedání této skupiny, kde se řešila především situace v zemi v souvislosti s přípravami jemenských parlamentních a prezidentských voleb plánovaných na rok 2014 (Kasáková – Fialová 2014: 226).

Během roku 2014 se však Jemen dostával do stále větší politické krize. Nestabilitou zmítaný Jemen se potýkal zejména s šíitskými kmeny protestujícími na severu proti jemenské vládě a na jihu se separatisty usilujícími po dlouhou dobu o získání samostatnosti. Jižní separatisté navíc získávali silnou podporu od Al-Káidy působící na Arabském poloostrově. Hlavní město Saná obsadili šíitští Hútiové ze severu a Jemen propadl totálnímu chaosu. Potenciální ekonomická spolupráce České republiky a Jemenu byla tudíž z hlediska bezpečnostní situace takřka nemožná (Ježová – Bechyňský 2015: 236).

4.4 Česko-jemenské vztahy v období čtvrté koncepce (2015–2017)

Rok 2015 se nesl ve znamení vleklé krize. Hútiové svrhli jemenskou vládu a prezident Hádí musel prchnout do jihojemenského Adenu. Hútiové těžili především z podpory vojenských jednotek bývalého prezidenta Sáliha stojících proti vojsku prezidenta Hádího. Proti šíitským Hútiům však postupovala rovněž sunnitská Al-Káida na Arabském poloostrově, která však vystupuje i proti vládě a bojuje také proti jihojemenským separatistům. Celou tuto krizi však rámuje zástupný konflikt dvou blízkovýchodních mocností – sunnitské Saúdské Arábie a šíitského Íránu (Lidovky 2015).

V souvislosti s vleklými boji zneprátených stran se v zemi začala velmi zhoršovat humanitární situace a konfliktem byla zasažena značná část obyvatelstva (MZV 2015i: 133). Europoslankyně Kateřina Konečná podpořila usnesení Evropského parlamentu vyjadřujícího se k humanitární situaci v Jemenu. Dokument kritizoval zejména postup koalice Saúdské Arábie a její použití kazetových bomb při vojenském zásahu (MZV 2016k: 131).

Česká republika vyslovila podporu prezidentovi Hádímu a vyzvala k ukončení bojů a navázání politického dialogu v zemi, který by měl zabránit občanské válce a humanitární krizi v Jemenu (MZV 2015j). Situaci v Jemenu se však nadále nedaří stabilizovat a země je stále sužována nekončícími boji a s nimi související vleklou humanitární krizí.

Závěr

Prostřednictvím této diplomové práce byla zmapována česká zahraniční politika vůči třem vybraným blízkovýchodním zemím. V závěru této práce si nyní zodpovíme výzkumné otázky vycházející z cíle, který byl pro tuto studii vytyčen. Cílem práce bylo zjistit, zda je zahraniční politika České republiky vůči vybraným zemím Blízkého východu realizována v souladu s českými zahraničně-politickými koncepcemi. Stavební kámen zahraniční politiky tvoří především zahraničně-politické cíle, které si každá země vytyčí. K jejich realizaci pak státy využívají různých nástrojů, které byly rovněž v rámci jednotlivých koncepcí představeny. Aby bylo možné cíl předkládané práce zodpovědět, zajímalo nás především, do jaké míry odpovídá zahraniční politika České republiky zahraničně-politickým cílům, které si stanovila a jakých hlavních nástrojů v zemích Blízkého východu využívá?

Jelikož za dosavadní existenci samostatné České republiky byly vydány čtyři zahraničně-politické koncepce, byla práce rozdělena na čtyři hlavní časová období. V rámci první ze svých koncepcí se Česká republika jako aktér prosazující svobodu a demokracii zaměřovala spíše na evropský integrační proces a zajištění vize mírové Evropy, kde nejsou porušována lidská práva. Jako primární cíl přirozeně vytyčila zajištění bezpečnosti svého státu, s čímž například souvisí boj proti terorismu či boj proti organizovanému zločinu. Mezi další cíle zařadila především prosperitu státu a ekonomický růst. V oblasti Blízkého východu vytyčila za klíčovou podporu mírového procesu, neboť ten mohl vést k zajištění stability a bezpečnosti v celém regionu. V zahraniční politice České republiky vůči Izraeli jsme v období první koncepce mohli jednoznačně vidět zájem české diplomacie v této otázce, kdy Česká republika opakovaně vyjadřovala svou podporu a rovněž se účastnila různých aktivit vedoucích k míru v tomto regionu. Česká vláda neustále vyzývala k vzájemným kompromisům mezi Izraelci a Palestinci a sama se snažila zaujímat vyvážený postoj k oběma stranám, což se jí však úplně nedařilo.

V oblasti obchodu deklarovala Česká republika, že se bude zaměřovat především na své tradiční partnery, mezi které zařadila Izrael a rovněž Írán. V případě Izraele můžeme hovořit o velmi nadstandardních ekonomických vztazích, kdy neustále docházelo k dalšímu odbourávání cel a Česká republika zde využívala především nástrojů ekonomické diplomacie, kdy výrazně podporovala české podnikatele v Izraeli a jednala zde o účasti českých firem na infrastrukturních projektech. Co se Íránu týče, i v této oblasti docházelo k hojně ekonomické výměně, i přesto že zde hrozilo vzájemné narušení vztahů v souvislosti s vysíláním perské stanice Rádía Svobodná Evropa.

V rámci první zahraničně-politické koncepce si Česká republika dále vytyčila, že v jejím zájmu je kromě tradičních ekonomických partnerů v regionu Blízkého východu získávat i partnery nové, zejména pak z oblasti Zálivu, kde mimo jiné figuroval i Jemen. I zde byla česká diplomacie aktivní, o čemž svědčí návštěva ministra zahraničí Jana Kavana, který v roce 2001 navštívil Jemen a jednal zde o obnově hospodářských vztahů. Česká republika se ve své koncepci rovněž zavázala k boji proti globálním hrozbám a zmiňovala zde především boj proti terorismu. V rozporu s tímto závazkem však bylo dodávání českých zbraní do Jemenu, kde operovala teroristická organizace Al-Káida.

V zemích Blízkého východu využívala Česká republika i dalších zahraničně-politických nástrojů, především kulturní diplomacie a rozvojové pomoci. Prezentace České republiky a vytváření pozitivní image probíhalo především u tradičního českého partnera Izraele, s nímž probíhala hojná kulturní výměna. U ostatních dvou zkoumaných blízkovýchodních zemí byla kulturní sféra zanedbatelná. V případě Jemenu se však Česká republika navrátila ke své tradici poskytování rozvojové spolupráce a spustila zde nový rozvojový projekt na ostrově Sokotra.

V rámci druhé zahraničně-politické koncepce Česká republika opět primárně prosazovala demokracii a lidská práva a odkazovala na ekonomickou dimenzi, kde se zavázala, že v oblasti Blízkého východu bude rozvíjet vztahy na základě

logiky výhodnosti. Dále je zde zmiňováno, že by ráda navázala na investiční možnosti v zemích, kde byly konstruovány hospodářské styky již v dobách Československa a v případě Blízkého východu rovněž deklarovala, že v rámci obchodní výměny musí probíhat politický dialog o lidských právech.

Právě Izrael je jasným příkladem provádění těchto aktivit v praxi. Česko-izraelské obchodní vztahy byly na velmi dobré úrovni již v dobách Československa. V období druhé koncepcce se nadále dařilo tyto vztahy rozvíjet a Izrael se stal druhým největším ekonomickým partnerem z oblasti Blízkého východu. Docházelo k rozsáhlé výměně zboží, působení českých firem v Izraeli, respektive izraelských podniků v Čechách a vytváření příznivého prostředí pro další izraelské investice na českém území.

V případě Íránu přetrvávaly snahy České republiky navázat obchodní dialog, avšak existovaly zde určité bariéry bránící rozvoji vzájemných vztahů. Hovoříme především o porušování lidských práv, které se stalo jednou z hlavních překážek. Rovněž musíme brát v potaz, že obchodní výměna nemohla probíhat zdaleka ve všech oblastech v důsledku sankčních opatření uvalených na Írán v souvislosti s jeho jaderným programem. Právě ve své zahraničně-politické koncepci se Česká republika zavázala k tomu, že podpoří eliminaci možné hrozby jaderných zbraní, což je v případě Íránu skutečně prokazatelné. Česká diplomacie se snažila s Íránem udržovat dialog o jeho jaderném programu a i přesto, že byla zastáncem tvrdších sankcí, upřednostňovala v rámci této kauzy spíše vyjednávání.

Jak již bylo zmíněno, důraz byl opětovně kladen na lidská práva. V případě Íránu se Česká republika hojně zapojovala do aktivit Evropské unie cílících na dodržování lidských práv a v této otázce byla nekompromisní. Po íránských prezidentských volbách v roce 2009 dokonce opakovaně upozorňovala na špatnou situaci v zemi a vyzývala Írán k diskuzi nad jednotlivými případy porušování lidských práv. Zatímco v Íránu byla v těchto otázkách velmi aktivní, v případě Jemenu sama dodávala zbraně do oblasti, kde hrozilo výrazné riziko zneužití tohoto materiálu vůči jemenskému obyvatelstvu. Česká republika

vyvážela do Jemenu své zbraně po dlouhá léta a i přes velkou kritiku ze strany Amnesty International tyto dodávky přerušila až v roce 2011 v důsledku výrazného zhoršení bezpečnostní situace v oblasti. Postavení důsledného ochránce lidských práv se České republice však nepodařilo potvrdit ani v případě Izraele a to především v souvislosti s přihlížením k porušování mezinárodního práva v oblasti Gazy. V otázce mírového procesu však zůstávala Česká republika stále aktivní.

Ve své druhé koncepci se ČR dále zavázala k prosazování efektivního naplňování Rozvojových cílů tisíciletí, s čímž souvisí využívání dalšího zahraničně-politického nástroje, kterým je rozvojová spolupráce. Česká pomoc putovala ve velké míře jak do Palestiny, tak do Jemenu.

I v rámci své třetí zahraničně-politické koncepce cílila Česká republika především na zajištění bezpečnosti a prosperity svého státu. Stabilita Blízkého východu byla klíčová pro bezpečnost celé Evropy. I proto se česká diplomacie stále snažila být aktivní v rámci mírového procesu a především svá stanoviska koordinovat s politikou Evropské unie jako celku. Česká republika nadále vystupovala jako jeden z nejbližších partnerů Izraele v rámci Evropské unie, což byla vnímáno nadále jako velmi problematické a to v souvislosti s politikou lidských práv, kdy česká diplomacie do jisté míry byla v této otázce vůči Izraeli velmi mírná a setkávala se tak s kritikou ze strany některých politiků. Také možná proto změnila česká diplomacie v roce 2014 své postoje a stala se kritičtější v oblasti lidských práv vůči Izraeli, o čemž svědčí hlasování v Radě pro lidská práva, kdy Česká republika nepodpořila Izrael v souvislosti s porušováním lidských práv v pásnu Gazy.

Se zajištěním bezpečnosti souvisí rovněž snaha eliminovat zbraně hromadného ničení. V souvislosti s pokračujícími aktivitami Íránu v oblasti jaderného programu zaujímala česká diplomacie k této zemi stále negativní postoj. Avšak dalším zahraničně-politickým cílem bylo především zajištění prosperity, s čímž souvisí i snahy České republiky rozvíjet vzájemnou ekonomickou spolupráci

v Íránu. Po uzavření předběžné dohody, kdy se Írán zavázal, že omezí svůj jaderný program výměnou za částečné zrušení sankčních mechanismů, projevila česká diplomacie zájem navázat ekonomickou spoluprací v řadě odvětví. V souvislosti s prohloubení exportních vztahů s Íránem se zde opět objevila otázka lidských práv a obchodu, kdy prezident Zeman podotknul, že investice by neměly být ohrožovány politikou lidských práv, což řada českých politiků nesla velmi nelibě.

O rozvíjení ekonomických vztahů měla česká diplomacie zájem i v oblasti Jemenu, kde tomu však bránila špatná bezpečnostní situace. V této zemi však byla Česká republika velmi aktivní v souvislosti s rozvojovou spoluprací, kam putovalo velké množství finančních prostředků. Jinak tomu nebylo ani v oblasti Palestiny, kde se jednalo o dalších rozvojových projektech a rovněž o zapojení českých firem v této oblasti s cílem napomoci palestinské ekonomice. Česká republika se však nepodílela pouze na rozvojové spolupraci, ale stala se i poskytovatelem humanitární pomoci, která putovala jak do pásma Gazy, tak do Jemenu v souvislosti s nekončícími nepokoji.

Prioritou v rámci třetí koncepce bylo rovněž rozšiřování pozitivního obrazu ČR v zahraničí, což je v oblasti Blízkého východu nejvíce viditelné v Izraeli, kde nadále probíhala hojná kulturní výměna, ale především i spolupráce v oblasti vědy a školství.

Prostřednictvím čtvrté koncepce se Česká republika vyslovila ke stabilizaci regionu Blízkého východu a především řešení migračních krizí s ním spojených. Svou pozornost proto přenesla od otázky mírového procesu ke konfliktu v Sýrii a Iráku a zaměřovala se na boj proti Islámskému státu, který vnímala jako hlavní bezpečnostní hrozbu pro celou Evropu. Ve své čtvrté zahraničně-politické koncepci označila Izrael za významného partnera, se kterým chce nadále rozvíjet strategické partnerství, což bylo v posledních dvou letech prokazatelné zejména v oblasti ekonomické spolupráce. Izraelský trh se stále více otevíral českým

firmám a důležitou položku rovněž tvořily izraelské investice do mnoha průmyslových odvětví.

Česká republika ve své poslední koncepci vyslovila zájem o zlepšení diplomatických styků s Íránem, což se jí posléze jednoznačně podařilo, neboť po dlouhé odmlce si obě země vyměnily své velvyslance. V souvislosti s Íránem se dále česká diplomacie zavázala v rámci koncepce k minimalizaci rizik vyplývajících z íránského jaderného programu. Právě po uzavření íránské dohody o omezení jaderného programu a následném uvolňování uvalených sankcí došlo ze strany České republiky k vzrůstajícímu zájmu o rozvoj obchodní spolupráce, o čemž vypovídají návštěvy české delegace a podnikatelských misí v Íránu. Právě v souvislosti s Íránem došlo i k větší zainteresovanosti v oblasti lidských práv, kdy se součástí rozvoje vzájemných vztahů měl stát i dialog o lidských právech.

Abychom mohli prokázat zjištění, že Česká republika vychází při realizaci své zahraniční politiky v oblasti Blízkého východu ze svých zahraničně-politických koncepcí, drželi jsme se v této práci primárně třech klíčových oblastí tvořících základ všech doposud vydaných koncepcí, a tedy zajištění bezpečnosti, prosperity a ochrany lidských práv. Zohlednili jsme však i dílčí priority a nástroje zaznívající v jednotlivých koncepcích.

Z této diplomové práce tedy vyplývá, že Česká republika při realizaci své zahraniční politiky vychází ze svých zahraničně-politických koncepcí a snaží se využívat vytyčených nástrojů. V zásadních zahraničně-politických cílech tedy v zajištění bezpečnosti a prosperity je velmi aktivní, což je evidentní právě i v regionu Blízkého východu, který nestojí v oblasti přednostního zájmu. Co se otázky lidských práv týče, tuto oblast bychom mohli považovat za nejvíce problematickou, neboť i přes velký důraz, který Česká republika na tuto hodnotu klade, se jí nedaří stoprocentně potvrdit roli důsledného ochránce lidských práv.

Seznam zdrojů

Amnesty International (2009). *Írán ovládly jedny z nejtvrdsích represí za posledních 20 let*. 10. 12. 2009. Dostupné z: <https://www.amnesty.cz/news/825/iran-ovladly-jedny-z-nejtvrdších-represi-za-poslednich-20-let?d=2016-04> (25. 3. 2018).

Axworthy, Michael (2007). *Dějiny Íránu* (Praha: Lidové noviny).

Bacovský, Václav – Dostál, Vít – Thim, Michal a kol. (2010). *Agenda pro českou zahraniční politiku 2010* (Praha: Asociace pro mezinárodní otázky). Dostupné z: https://www.amo.cz/wp-content/uploads/2015/11/amo_agenda_pro_czp_2010.pdf (21. 3. 2018).

Balík, Stanislav (2001). Zahraniční politika České republiky k zemím Perského zálivu. In: Pšeja, Pavel a kol. *Zahraniční politika České republiky vůči zemím Blízkého východu, Zakavkazska a Střední Asie* (Brno: Masarykova univerzita), s. 54–62.

Bandow, Doug (2006). *Foreign Follies: America's New Global Empire* (Maitland: Xulon Press).

BIS (2007). *Výroční zpráva Bezpečnostní informační služby za rok 2007*. Dostupné z: <https://www.bis.cz/vyrocní-zpráva5819.html?ArticleID=30> (25. 3. 2018).

Bureš Jaroslav (2008). Blízký východ, Středomoří a Afghánistán v české zahraniční politice. In: Kořan, Michal a kol. *Česká zahraniční politika v roce 2007: Analýza ÚMV* (Praha: Ústav mezinárodních vztahů), s. 268–295. Dostupné z: <http://www.dokumenty-iir.cz/Knihy/CZP07.pdf> (21. 3. 2018).

Bureš, Jaroslav (2009). Blízký východ, Středomoří a Afghánistán v české zahraniční politice. In: Kořan, Michal a kol. *Česká zahraniční politika v roce 2008: Analýza ÚMV* (Praha: Ústav mezinárodních vztahů), s. 240–269. Dostupné z: <http://www.dokumenty-iir.cz/Knihy/CZP08.pdf> (20. 3. 2018).

Bureš, Jaroslav (2010). Blízký východ, Středomoří a Afghánistán v české zahraniční politice. In: Kořan, Michal a kol. *Česká zahraniční politika v roce 2009: Analýza ÚMV* (Praha: Ústav mezinárodních vztahů), s. 233–251. Dostupné z: <http://www.dokumenty-iir.cz/Knihy/CZP09.pdf> (20. 3. 2018).

Bureš, Jaroslav (2011). Česká zahraniční politika a Írán v kontextu společné zahraniční a bezpečnostní politiky Evropské unie. In: Střítecký, Vít a kol. *Česká zahraniční politika: mezi politickým (ne)zájmem a byrokratickou efektivitou* (Praha: Ústav mezinárodních vztahů).

Bureš, Jaroslav – Čejka, Marek (2011). Blízký východ, Středomoří a Afghánistán v české zahraniční politice. In: Kořan, Michal a kol. *Česká zahraniční politika v roce 2010: Analýza ÚMV* (Praha: Ústav mezinárodních vztahů), s. 239–259. Dostupné z: <http://www.dokumenty-iir.cz/Knihy/CZP10.pdf> (20. 3. 2018).

CIA The World Factbook (2017). *Middle East: Yemen*. Dostupné z: https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/print_ym.html (15. 2. 2018).

Cvrkal, Zdeněk (2007). *Stručná historie států: Írán* (Praha: Libri).

Čejka, Marek (2001). Zahraniční politika České republiky vůči Státu Izrael a Palestinské národní samosprávě. In: *Zahraniční politika České republiky vůči zemím Blízkého východu. Zakavkazska a Střední Asie* (Brno: Mezinárodní politologický ústav), s. 11–26.

Čejka, Marek (2011). *Dějiny moderního Izraele* (Praha: Grada Publishing a.s.).

Čejka, Marek – Ježová, Michaela (2012). Blízký východ, Středomoří a Afghánistán v české zahraniční politice. In: Kořan, Michal – Ditrych, Ondřej a kol. *Česká zahraniční politika v roce 2011: Analýza ÚMV* (Praha: Ústav mezinárodních vztahů), s. 215–226. Dostupné z: <http://www.dokumenty-iir.cz/Knihy/CZP11.pdf> (21. 3. 2018).

Čejka, Marek (2014). *Česko-palestinské vztahy po výbuchu a před ním*, 20. 1. 2014. Dostupné z: <http://blizky-vychod.blogspot.cz/2014/01/cesko-palestinske-vztahy-pred-po-vybuchu.html> (14. 2. 2018).

Česká rozvojová agentura (2014). *Výroční zpráva ČRA za rok 2014*. Dostupné z: http://www.czechaid.cz/wp-content/uploads/2016/09/Vyrocní_zpráva_CRA_2014.pdf (30. 3. 2018).

Česká televize (2009). *Štít v Evropě nebude, USA asi mají nový plán*. 17. 9. 2009. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/1384673-stit-v-evrope-nebude-usa-asi-maji-novy-plan> (28. 3. 2018).

Česká televize (2009a). *Volby v Íránu byly podle Rady dohlížitelů nejspravedlivější za 30 let*. 26. 6. 2009. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/1400053-volby-v-iranu-byly-podle-rady-dohlizitelu-nejspravedlivejsi-za-30-let> (26. 3. 2018).

Česká televize (2009b). *Poslanci podpořili zrušení zákona, který firmám zakazuje dodávky pro íránskou jadernou elektrárnu*. 5. 11. 2009. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ct24/domaci/1375080-poslanci-podporili-zruseni-zakona-ktery-firmam-zakazuje-dodavky-pro-iranskou> (26. 3. 2018).

Česká televize (2011). *Ať už se Sálíh nevrací, požaduje jemenská opozice*. 6. 6. 2011. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/1260585-uz-se-salih-nevraci-pozaduje-jemenska-opozice> (29. 3. 2018).

Česká televize (2012). *OSN uznalo státnost Palestiny, Češi byli proti*. 30. 11. 2012. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/1131531-osn-uznalo-statnost-palestiny-cesi-byli-proti> (20. 3. 2018).

Česká televize (2012a). *Díky za odvahu, přijede říct Netanjahu Nečasovi*. 5. 12. 2012. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/1130742-diky-za-odvahu-prijede-ricit-netanjahu-necasovi> (20. 3. 2018).

Česká televize (2012b). *Evropská unie uvalila na Írán ropné embargo*. 1. 7. 2012. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/1160780-evropska-unie-uvalila-na-iran-ropne-embargo> (30. 3. 2018).

Česká televize (2013). *Írán: Rozhodlo už první kolo, prezidentem bude Hasan Rúhání*. 15. 6. 2013. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/1092073-iran-rozhodlo-uz-prvni-kolo-prezidentem-bude-hasan-ruhani> (30. 3. 2018).

Česká televize (2014). *Írán omezil jaderný program, odměnou jsou mírnější sankce*. 20. 1. 2014. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/1052605-iran-omezil-jaderny-program-odmenou-jsou-mirnejsi-sankce> (30. 3. 2018).

Česká televize (2014a). *Zeman: Ochrana lidských práv by neměla ohrožovat investice*. 6. 3. 2014. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ekonomika/1045081-zeman-ochrana-lidskych-prav-nemela-ohrozovat-investice> (30. 3. 2018).

Česká televize (2015). *Írán uzavřel s mocnostmi dohodu o svém jaderném programu*. 14. 7. 2015. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/1560686-iran-uzavrel-s-mocnostmi-dohodu-o-svem-jadernem-programu> (30. 3. 2018).

Česká televize (2016). *USA a EU ruší sankce: Írán podle MAAE splnil všechno, co měl*, 17. 1. 2016. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/1660744-usa-a-eu-rusi-sankce-iran-podle-maae-splnil-vsechno-co-mel> (2. 2. 2018).

Česká televize (2016a). *Chrámová hora patří muslimům, rozhodlo UNESCO. Izrael se bouří*. 13. 10. 2016. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/1935841-chramova-hora-patri-muslimum-rozhodlo-unesco-izrael-se-bouri> (24. 3. 2018).

Česká televize (2017). *Spor o Chrámovou horu bude řešit Rada bezpečnosti OSN*. 23. 7. 2017. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/2189785-spor-o-chramovou-horu-bude-resit-rada-bezpecnosti-osn> (25. 3. 2018).

Český rozhlas (2002). *Ostrá reakce na Zemanovy výroky v Izraeli*. 19. 2. 2002. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/ostra-reakce-na-zemanovy-vyroky-v-izraeli_200202192252_mkopp (25. 2. 2018).

Český rozhlas (2010). *Podle BIS chtěl Írán získat v ČR díly k výrobě jaderných zbraní*. 23. 6. 2010. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/podle-bis-chtel-iran-ziskat-v-cr-dily-k-vyrobe-jadernych-zbrani-_201006231546_kbrezovska (30. 3. 2018).

Český rozhlas (2012). *Některé země EU včetně Česka zastavily dovoz ropy z Íránu*. 20. 2. 2012. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/ekonomika/nektere-zeme-eu-vcetne-ceska-zastavily-dovoz-ropy-z-iranu_201202201809_kbrezovska (30. 3. 2018).

Český rozhlas (2013). *Podle Ligy arabských států porušily Zemanovy výroky o ambasádě práva Palestinců*. 9. 10. 2013. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/podle-ligy-arabskych-statu-porusily-zemanovy-vyroky-o-ambasade-prava-palestincu_201310092143_kwinklerova (20. 3. 2018).

Deibel, Terry L. (2007). *Foreign Affairs Strategy: Logic for American Statecraft* (Cambridge: Cambridge University Press).

Dostál, Vít – Nekvapil, Václav – Thim, Michal – Veselý, Luboš a kol. (2009). *Agenda pro českou zahraniční politiku 2009* (Praha: Asociace pro mezinárodní otázky). Dostupné z: http://www.amo.cz/wp-content/uploads/2015/11/agenda-2009_web.pdf (20. 3. 2018).

Dostál, Vít – Karásek, Tomáš – Thim, Michal a kol. (2011). *Agenda pro českou zahraniční politiku 2011* (Praha: Asociace pro mezinárodní otázky). Dostupné z: http://www.amo.cz/wp-content/uploads/2015/11/amo_agenda_2011-web.pdf (21. 3. 2018).

Dostál, Vít a kol. (2016). *Agenda pro českou zahraniční politiku 2016* (Praha: Asociace pro mezinárodní otázky). Dostupné z: <https://www.amo.cz/wp-content/uploads/2016/04/AMO-Agenda-pro-%C4%8Deskou-zahrani%C4%8Dn%C3%AD-politiku-2016.pdf> (24. 3. 2018).

Drulák, Petr – Druláková, Petra (2007). *Tvorba a analýza zahraniční politiky* (Praha: Nakladatelství Oeconomica).

E15 (2009). *Český vývoz do Íránu raketově roste*. 31. 7. 2009. Dostupné z: <https://anzdoc.com/esky-vyvoz-do-iranu-raketov-roste.html> (26. 3. 2018).

E15 (2013). *Zeman v Izraeli: S teroristy se nevyjednává, ale bojuje*. 7. 10. 2013. Dostupné z: <http://zpravy.e15.cz/zahranicni/politika/zeman-v-izraeli-s-teroristy-se-nevyjednav-a-le-bojuje-1026906> (20. 3. 2018).

Econnect (2008). *AI: ČR stále vyváží zbraně do rizikových oblastí*. 8. 10. 2008. Dostupné z: http://zpravodajstvi.ecn.cz/txt_zpr_full.stm?x=2123251 (26. 3. 2018).

Euroactiv (2006). *Írán spustil obohacování uranu*. 14. 2. 2006. Dostupné z: <http://euractiv.cz/clanky/vnitro-a-spravedlnost/rn-spustil-obohacovn-uranu/>(28. 3. 2018).

Euroskop (2008). *Zahranicní a bezpečnostní politika*. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8916/sekce/zahranicni-a-bezpecnostni-politika/> (25. 3. 2018).

Farrar - Wellman (2010). *European Union - Iran Relations*. 26. 6. 2010. Dostupné z: <https://www.criticalthreats.org/analysis/european-union-iran-relations> (28. 3. 2018).

Finanční noviny (2010). *AI žádá ČR, aby zvážila vyzbrojování Jemenu*. 24. 8. 2010. Dostupné z: <https://www.finance.cz/zpravy/finance/277582-ai-zada-cr-ab-y-zvazila-vyzbrojovani-jemenu/> (26. 3. 2018).

Hospodářská komora České republiky (2014). *Historicky první podnikatelská mise do Íránu je v režii HK ČR*. 12. 9. 2014. Dostupné z: https://www.komora.cz/tiskova_zprava/historicky-prvni-podnikatelska-mise-do-iranu-je-v-rezii-hk-cr/ (30. 3. 2018).

Hospodářská komora České republiky (2014a). *Historicky první podnikatelská mise do Íránu v režii HK ČR byla úspěšná*. 17. 9. 2014. Dostupné z: https://www.komora.cz/tiskova_zprava/historicky-prvni-podnikatelska-mise-do-iranu-v-rezii-hk-cr-byla-uspesna/ (30. 3. 2018).

Hospodářské noviny (2013). *Izrael zrušil plánovanou výstavbu osad na palestinském území. Není na to vhodná doba*. 13. 11. 2013. Dostupné z: <https://www.ihned.cz/c1-61223760-izrael-zrusil-planovanou-vystavbu-osad-na-palestinskem-uzemi-neni-na-to-vhodna-doba> (20. 3. 2018).

Hospodářské noviny (2013a). *Írán přiznal propad ropných příjmů o 45 procent, USA schválily další sankce*. 8. 1. 2013. Dostupné z: <https://zahranicni.ihned.cz/c1-59081760-iran-priznal-propad-ropnych-prijmu-o-45-procent-usa-schvalily-dalsi-sankce> (30. 3. 2018).

Hospodářské noviny (2013b). *Írán poprvé ustoupil. Omezí jaderný program výměnou za zrušení sankcí*. 24. 11. 2013. Dostupné z: <https://domaci.ihned.cz/c1-61304970-iran-jaredne-zbrane-dohoda-o-omezeni> (30. 3. 2018).

Chlupatý, Roman (2000). *Židovský hřbitov: Konečnou dohodu snad podepsali idioti, řekl rabín Sidon*. 5. 8. 2000. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/radiozurnal/zprava/_zprava/zidovsky-hrbitov-konecnou-dohodu-snad-podepsali-idioti-rekl-rabin-sidon--7196 (25. 2. 2018).

Israel Ministry of Foreign Affairs (2013). *Camp David Accords*. Dostupné z: <http://www.mfa.gov.il/mfa/foreignpolicy/peace/guide/pages/camp%20david%20accords.aspx> (25. 3. 2018).

Jelínek, Petr (2006). *Sokotra – promarněná šance*. 14. 8. 2006. Dostupné z: <http://www.rozvojovka.cz/clanky/388-sokotra-promarnena-sance.htm> (30. 3. 2018).

Jemelka, Petr (2013). *Neklidný Jemen má ke stabilitě dovést národní dialog*. 18. 3. 2013. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/neklidny-jemen-ma-ke-stabilite-dovest-narodni-dialog/r~i:article:774422/?redirected=1523814053> (29. 3. 2018).

Ježová, Michaela – Bechyňský Bronislav (2015). Blízký východ, Středomoří a Afghánistán v české zahraniční politice. In: Kořan, Michal a kol. *Česká zahraniční politika v roce 2014: Analýza ÚMV* (Praha: Ústav mezinárodních vztahů), s. 224–247. Dostupné z: <http://www.dokumenty-iir.cz/Knihy/CZP14.pdf> (21. 3. 2018).

Kasáková, Zuzana – Fialová Barbora (2015). Velká Británie v české zahraniční politice. In: Kořan, Michal a kol. *Česká zahraniční politika v roce 2014: Analýza ÚMV* (Praha: Ústav mezinárodních vztahů), s. 225–235.

Kaválek, Tomáš (2016). *(Ne)příliš Blízký východ: Problémy a priority české zahraniční politiky na Blízkém východě* (Praha: Asociace pro mezinárodní otázky). Dostupné z: https://www.amo.cz/wp-content/uploads/2016/12/AMO_nepriilis-blizky-vychod-problemy-a-priority-ceske-zahranicni-politiky-na-blizkem-vychode.pdf (24. 3. 2018).

Kořan, Michal (2007). Struktura a proces zahraniční politiky. In: Kořan, Michal – Hrabálek, Martin a kol. *Česká zahraniční politika: aktéři, struktura, proces* (Brno: Mezinárodní politologický ústav), s. 11–21.

Kořan, Michal (2012). The Visegrad Group on the Treshold of Its Third Decade: A Central European Hub? In: Šabič, Zlatko – Drulák, Petr. *Regional and International Relations in Central Europe* (London: Palgrave).

Kužvart, Jan (2013). *Nový prezident a česká zahraniční politika k Blízkému východu*. 21. 1. 2013. Dostupné z: <https://www.amo.cz/novy-prezident-a-ceska-zahranicni-politika-k-blizkemu-vychodu/> (20. 3. 2018).

Lidovky (2007). *Zeman: Radar je provokace*. 26. 11. 2007. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/zeman-radar-je-provokace-08g-/zpravy-domov.aspx?c=A071126_194359_ln_domov_znk (26. 3. 2018).

Lidovky (2010). *Írán v Česku usiloval o díly k výrobě zbraní hromadného ničení*. 23. 6. 2010. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/iran-v-cesku-usiloval-o-dily-k-vyrobe-zbrani-hromadneho-niceni-p66-/zpravy-domov.aspx?c=A100623_151235_ln_domov_pks (30. 3. 2018).

Lidovky (2013). *Zeman narušuje mírový proces v Izraeli, tvrdí Palestinci. Přidal se i Zaorálek s Němcovou*. 4. 10. 2013. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/zeman-narusuje-mirovy-proces-v-izraeli-tvrdi-palestina-pj4-/zpravy-domov.aspx?c=A131004_151317_ln_domov_sk (20. 3. 2018).

Lidovky (2015). *Otázky a odpovědi. Jemen: krvavá šachová partie mocných*. 1. 4. 2015. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/otazky-a-odpovedi-jemen-krvava-sachova-partie-mocnych-pf3-/zpravy-svet.aspx?c=A150331_155908_ln_zahranici_msl (29. 3. 2018).

Lustigová, Martina (2007). *Generál Obering informoval české politiky o americkém radaru*. 24. 4. 2007. Dostupné z: <http://www.radio.cz/cz/rubrika/udalosti/general-obering-informoval-ceske-politiky-o-americkem-radaru> (25. 3. 2018).

Müller, David (2007). *Legislativní rámec tvorby české zahraniční politiky*. In: Kořan, Michal – Hrabálek, Martin a kol. *Česká zahraniční politika: aktéři, struktura, proces* (Brno: Mezinárodní politologický ústav), s. 23–30.

- MZV (1999). *Zahraniční politika České republiky. Dokumenty 10/1999*, 19. 10. 1999. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/organizacni_struktura/utvary_mzv/oa_zi_mesicnik_zahranicni_politika_ceske.html (30. 3. 2018).
- MZV (2000). *Zahraniční politika České republiky. Data 1/2000*, 26. 1. 2000. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/organizacni_struktura/utvary_mzv/oa_zi_mesicnik_zahranicni_politika_ceske.html (8. 3. 2018).
- MZV (2000a). *Zahraniční politika České republiky. Data 1/2000*, 27. 1. 2000. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/organizacni_struktura/utvary_mzv/oa_zi_mesicnik_zahranicni_politika_ceske.html (8. 3. 2018).
- MZV (2000b). *Zahraniční politika České republiky. Dokumenty 9/2000*, 5. 9. 2000. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/organizacni_struktura/utvary_mzv/oa_zi_mesicnik_zahranicni_politika_ceske.html (8. 3. 2018).
- MZV (2000c). *Zahraniční politika České republiky. Dokumenty 7–8/2000*, 15. 7. 2000. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/organizacni_struktura/utvary_mzv/oa_zi_mesicnik_zahranicni_politika_ceske.html (8. 3. 2018).
- MZV (2000d). *Zahraniční politika České republiky. Data 7–8/2000*, 13. 7. 2000. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/organizacni_struktura/utvary_mzv/oa_zi_mesicnik_zahranicni_politika_ceske.html (8. 3. 2018).
- MZV (2000e). *Zahraniční politika České republiky. Data 12/2000*, 4. 12. 2000. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/organizacni_struktura/utvary_mzv/oa_zi_mesicnik_zahranicni_politika_ceske.html (8. 3. 2018).

MZV (2000f). *Zpráva o zahraniční politice České republiky 1998–1999.*

Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/vyrocní_zpravy_a_dokumenty/zprava1998_1999.html (8. 3. 2018).

MZV (2000g). *Zahraníční politika České republiky. Data 4/2000*, 17. 4. 2000.

Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/organizacni_struktura/utvary_mzv/oa_zi_mesicnik_zahranicni_politika_ceske.html (25. 3. 2018).

MZV (2000h). *Zahraníční politika České republiky. Data 2/2000*, 23. 2. 2000.

Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/organizacni_struktura/utvary_mzv/oa_zi_mesicnik_zahranicni_politika_ceske.html (25. 3. 2018).

MZV (2000i). *Zahraníční politika České republiky. Data 2/2000*, 26. 2. 2000.

Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/organizacni_struktura/utvary_mzv/oa_zi_mesicnik_zahranicni_politika_ceske.html (25. 3. 2018).

MZV (2001). *Stanovisko MZV k volbám v Izraeli*. 7. 2. 2001. Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/udalosti_a_media/prohlaseni_a_stanoviska/archiv_prohlaseni_a_stanovisek/archiv_2001/x2001_02_07_izrael_volby.html (8. 3. 2018).

MZV (2001a). *Zahraníční politika České republiky. Data 10/2001*, 16. 10. 2001.

Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/organizacni_struktura/utvary_mzv/oa_zi_mesicnik_zahranicni_politika_ceske.html (8. 3. 2018).

MZV (2001b). *Zpráva o zahraniční politice České republiky za rok 2000.*

Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/vyrocní_zpravy_a_dokumenty/zprava_o_zahranicni_politice_cr_za_rok.html (9. 3. 2018).

MZV (2001c). *Zahraniční politika České republiky. Data 9/2001*, 13. 9. 2001.
Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/organizacni_struktura/utvary_mzv/oa_zi_mesicnik_zahranicni_politika_ceske.html (28. 3. 2018).

MZV (2001d). *Zahraniční politika České republiky. Data 11/2001*, 27. 11. 2001.
Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/organizacni_struktura/utvary_mzv/oa_zi_mesicnik_zahranicni_politika_ceske.html (28. 3. 2018).

MZV (2002). *Prohlášení MZV ČR k situaci na Blízkém východě. 19. 3. 2002*.
Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/udalosti_a_media/prohlaseni_a_stanoviska/archiv_prohlaseni_a_stanovisek/archiv_2002/x2002_03_19_situace_na_blizkem_vychode.html (9. 3. 2018).

MZV (2002a). *Zahraniční politika České republiky. Data 4/2002*, 15. 4. 2002.
Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/organizacni_struktura/utvary_mzv/oa_zi_mesicnik_zahranicni_politika_ceske.html (9. 3. 2018).

MZV (2002b). *Zahraniční politika České republiky. Data 5/2002*, 9. 5. 2002.
Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/organizacni_struktura/utvary_mzv/oa_zi_mesicnik_zahranicni_politika_ceske.html (9. 3. 2018).

MZV (2002c). *Zahraniční politika České republiky. Data 7–8/2002*, 26. 8. 2002.
Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/organizacni_struktura/utvary_mzv/oa_zi_mesicnik_zahranicni_politika_ceske.html (9. 3. 2018).

MZV (2002d). *Zahraniční politika České republiky. Data 2/2002*, 18. 2. 2002.
Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/organizacni_struktura/utvary_mzv/oazi_mesicnik_zahranicni_politika_ceske.html (9. 3. 2018).

MZV (2002e). *Zpráva o zahraniční politice České republiky za rok 2001*.
Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/vyrocní_zpravy_a_dokumenty/zprava2001.html (9. 3. 2018).

MZV (2003). *Koncepce zahraniční politiky České republiky na léta 2003–2006*.
Dostupné z: http://www.mzv.cz/file/1413384/KONCEPCE_2003_2006.pdf (10. 2. 2018).

MZV (2003a). *Zahraniční politika České republiky. Data 5/2003*, 2. 5. 2003.
Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/organizacni_struktura/utvary_mzv/oazi_mesicnik_zahranicni_politika_ceske.html (10. 3. 2018).

MZV (2003b). *Zahraniční politika České republiky. Data 5/2003*, 28. 5. 2003.
Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/organizacni_struktura/utvary_mzv/oazi_mesicnik_zahranicni_politika_ceske.html (10. 3. 2018).

MZV (2003c). *Zahraniční politika České republiky. Data 7–8/2003*, 16. 7. 2003.
Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/organizacni_struktura/utvary_mzv/oazi_mesicnik_zahranicni_politika_ceske.html (10. 3. 2018).

MZV (2003d). *Zahraniční politika České republiky. Data 11/2003*, 17. 11. 2003.
Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/organizacni_struktura/utvary_mzv/oazi_mesicnik_zahranicni_politika_ceske.html (10. 3. 2018).

MZV (2003e). *Zahraniční politika České republiky. Data 12/2003*, 9. 12. 2003.
Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/organizacni_struktura/utvary_mzv/oa_zi_mesicnik_zahranicni_politika_ceske.html (27. 3. 2018).

MZV (2004). *Zpráva o zahraniční politice České republiky za rok 2003*
Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/vyrocní_zpravy_a_dokumenty/zprava2003.html (10. 3. 2018).

MZV (2004a). *Zahraniční politika České republiky. Data 6/2004*, 15. 6. 2004.
Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/organizacni_struktura/utvary_mzv/oa_zi_mesicnik_zahranicni_politika_ceske.html (10. 3. 2018).

MZV (2004b). *Zahraniční politika České republiky. Data 11/2004*, 5. 11. 2004.
Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/organizacni_struktura/utvary_mzv/oa_zi_mesicnik_zahranicni_politika_ceske.html (25. 3. 2018).

MZV (2004c). *Zahraniční politika České republiky. Data 11/2004*, 11. 11. 2004.
Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/organizacni_struktura/utvary_mzv/oa_zi_mesicnik_zahranicni_politika_ceske.html (25. 3. 2018).

MZV (2005). *Zahraniční politika České republiky. Data 1/2005*, 10. 1. 2005.
Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/organizacni_struktura/utvary_mzv/oa_zi_mesicnik_zahranicni_politika_ceske.html (11. 3. 2018).

MZV (2005a). *Zahraniční politika České republiky. Data 5/2005*, 23. 5. 2005.
Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/organizacni_struktura/utvary_mzv/oa_zi_mesicnik_zahranicni_politika_ceske.html (12. 3. 2018).

MZV (2005b). *Zahraniční politika České republiky. Data 9/2005*, 19. 9. 2005.
Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/organizacni_struktura/utvary_mzv/oa_zi_mesicnik_zahranicni_politika_ceske.html (12. 3. 2018).

MZV (2005c). *Zahraniční politika České republiky. Data 11/2005*, 19. 11. 2005.
Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/organizacni_struktura/utvary_mzv/oa_zi_mesicnik_zahranicni_politika_ceske.html (12. 3. 2018).

MZV (2005d). *Zpráva o zahraniční politice České republiky za rok 2004*
Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/vyrocní_zpravy_a_dokumenty/zprava2004.html (12. 3. 2018).

MZV (2006). *Zahraniční politika České republiky. Data 4/2006*, 10. 4. 2006.
Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/organizacni_struktura/utvary_mzv/oa_zi_mesicnik_zahranicni_politika_ceske.html (12. 3. 2018).

MZV (2006a). *Zahraniční politika České republiky. Data 5/2006*, 15. 5. 2006.
Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/organizacni_struktura/utvary_mzv/oa_zi_mesicnik_zahranicni_politika_ceske.html (12. 3. 2018).

MZV (2006b). *Program rozvojové spolupráce mezi Českou republikou a Jemenskou republikou na období 2006–2010*. Dostupné z:

[https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/dvoustranna_zrs_cr/prioritni_zeme/jemen/index\\$2548.html?action=setMonth&year=2018&month=6](https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/dvoustranna_zrs_cr/prioritni_zeme/jemen/index$2548.html?action=setMonth&year=2018&month=6) (27. 3. 2018).

MZV (2007). *Zahraniční politika České republiky. Data 2/2007*, 10. 2. 2007.
Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/organizacni_struktura/utvary_mzv/oa_zi_mesicnik_zahranicni_politika_ceske.html (12. 3. 2018).

MZV (2007a). *Zahraniční politika České republiky. Data 11/2007*, 17. 11. 2007.
Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/organizacni_struktura/utvary_mzv/oa_zi_mesicnik_zahranicni_politika_ceske.html (12. 3. 2018).

MZV (2007b). *Zpráva o zahraniční politice České republiky za rok 2006*
Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/vyrocní_zpravy_a_dokumenty/zprava2006.html (12. 3. 2018).

MZV (2008). *Zahraniční politika České republiky. Data 3/2008*, 10. 3. 2008.
Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/organizacni_struktura/utvary_mzv/oa_zi_mesicnik_zahranicni_politika_ceske.html (12. 3. 2018).

MZV (2008a). *Zpráva o zahraniční politice České republiky za rok 2007*.
Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/vyrocní_zpravy_a_dokumenty/zprava2007.html (13. 3. 2018).

MZV (2008b). Schwarzenberg: „Česko nepodporuje americký vojenský útok na Írán!“²⁹. 1. 2008. Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/archivy/clanky_a_projevy_ministru/clanky_a_projevy_ministra_schwarzenberga_1/schwarzenberg_cesko_nepodporuje_americky.html (25. 3. 2018).

MZV (2008c). *Zahraniční politika České republiky. Data 3/2008*, 20. 3. 2008.
Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/organizacni_struktura/utvary_mzv/oa_zi_mesicnik_zahranicni_politika_ceske.html (13. 3. 2018).

MZV (2009). *Zpráva o zahraniční politice České republiky za rok 2008*.
Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/vyrocní_zpravy_a_dokumenty/zprava2008.html (13. 3. 2018)

MZV (2010). *Zahraniční politika České republiky. Data 5/2010*, 5. 5. 2010.
Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/organizacni_struktura/utvary_mzv/oa_zi_mesicnik_zahranicni_politika_ceske.html (13. 3. 2018).

MZV (2010a). *Zahraniční politika České republiky. Data 6/2010*, 2. 6. 2010.
Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/organizacni_struktura/utvary_mzv/oa_zi_mesicnik_zahranicni_politika_ceske.html (13. 3. 2018).

MZV (2010b). *Zahraniční politika České republiky. Data 6/2010*, 3. 6. 2010.
Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/organizacni_struktura/utvary_mzv/oa_zi_mesicnik_zahranicni_politika_ceske.html (13. 3. 2018).

MZV (2010c). *Zpráva o zahraniční politice České republiky za rok 2009*.
Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/vyrocní_zpravy_a_dokumenty/zprava2009.html (13. 3. 2018).

MZV (2010d). *Zahraniční politika České republiky. Data 5/2010*, 5. 5. 2010.
Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/organizacni_struktura/utvary_mzv/oa_zi_mesicnik_zahranicni_politika_ceske.html (13. 3. 2018).

MZV (2010e). *Zahraniční politika České republiky. Data 6/2010*, 2. 6. 2010.
Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/organizacni_struktura/utvary_mzv/oa_zi_mesicnik_zahranicni_politika_ceske.html (12. 3. 2018).

MZV (2010f). *Koncepce zahraniční rozvojové spolupráce České republiky na období 2010–2017*. Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koncepce_publicace/koncepce/koncepce_zrs_cr_2010_2017.html (29. 3. 2018).

MZV (2011). *Koncepce zahraniční politiky České republiky*. Dostupné z:
http://www.mzv.cz/file/1413389/Koncepce_2011.pdf (10. 2. 2018).

MZV (2011a). *Ekonomické souvislosti vývoje na Blízkém východě a severní Africe*. 11. 3. 2011. Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/udalosti_a_media/archiv_zprav/rok_2011/x2011_03_11_ekonomicke_souvislosti_vyvoje_na_blizkem_vychode_a_severni_africe.html
(20. 3. 2018).

MZV (2011b). *Ministr Schwarzenberg jednal s izraelským premiérem Netanjahuem*. 25. 1. 2011. Dostupné z:

[https://www.mzv.cz/telaviv/cz/napsali_o_nas/ministr_schwarzenberg_jednal_s\\$1325.html?action=setMonth&year=2011&month=7&day=1](https://www.mzv.cz/telaviv/cz/napsali_o_nas/ministr_schwarzenberg_jednal_s$1325.html?action=setMonth&year=2011&month=7&day=1) (20. 3. 2018).

MZV (2011c). *Ministr Schwarzenberg navštívil Palestinská území*. 25. 1. 2011.

Dostupné z:
https://www.mzv.cz/jnp/cz/udalosti_a_media/archiv_zprav/rok_2011/x2011_01_25_ministr_schwarzenberg_navstivil_palestinska_uzemi.html (20. 3. 2018).

MZV (2011d). *Česká republika pomáhá. Zahraniční rozvojová spolupráce České republiky*. Dostupné z: http://www.czechaid.cz/wp-content/uploads/2016/09/CR_Pomaha_2011.pdf (29. 3. 2018).

MZV (2011e). *Reakce MZV na zprávu Amnesty International o exportu zbraní do oblasti severní Afriky a Blízkého východu a na její odraz v českých médiích.*

21. 10. 2011. Dostupné z:
https://www.mzv.cz/jnp/cz/udalosti_a_media/prohlaseni_a_stanoviska/archiv_pr_o_hlaseni_a_stanovisek/archiv_2011/x2011_10_21_reakce_mzv_na_zpravu_amnesty_international.html (29. 3. 2018).

MZV (2012). *Zahraniční politika České republiky. Data 4–6/2012*, 17. 5. 2012.

Dostupné z:
https://www.mzv.cz/public/ef/e6/e6/855595_770627_data4_6_2012.pdf (25. 3. 2018).

MZV (2012a). *Zahraniční politika České republiky. Data 4–6/2012*, 7. 6. 2012.

Dostupné z:
https://www.mzv.cz/public/ef/e6/e6/855595_770627_data4_6_2012.pdf (24. 3. 2018).

MZV (2012b). *Zahraniční politika České republiky. Data 1–3/2012*, 2. 2. 2012.

Dostupné z: https://www.mzv.cz/public/54/a/d8/815580_733362_data1_2012.pdf (25. 3. 2018).

MZV (2012c). *Česká republika pomáhá. Zahraniční rozvojová spolupráce České republiky.*

Dostupné z: http://www.czechaid.cz/wp-content/uploads/2016/09/CR_pomaha_2012.pdf (29. 3. 2018).

MZV (2012d). *Prohlášení MZV k sebevražednému útoku v Sanáa*. 21. 5. 2012.

Dostupné z:
https://www.mzv.cz/jnp/cz/udalosti_a_media/prohlaseni_a_stanoviska/archiv_pr_o_hlaseni_a_stanovisek/archiv_2012/x2012_05_21_prohlaseni_mzv_k_sebevrazednemu_utoku_v_sanaa.html (29. 3. 2018).

MZV (2013). *Zahraniční politika České republiky. Data 4–6/2013*, 26. 4. 2013.
Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/organizacni_struktura/utvary_mzv/oa_zi_mesicnik_zahranicni_politika_ceske.html (25. 3. 2018).

MZV (2013a). *Zahraniční politika České republiky. Data 1–3/2013*, 26. 2. 2013.
Dostupné z:

https://www.mzv.cz/public/25/71/e3/983327_912602_data1_3_2013_final.pdf
(25. 3. 2018).

MZV (2013b). *Ministr Schwarzenberg v Perském zálivu a Jemenu*. 14. 5. 2013.
Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/udalosti_a_media/archiv_zprav/rok_2013/x2013_05_18_ministr_schwarzenberg_v_perskem.html (29. 3. 2018).

MZV (2014). *Zahraniční politika České republiky. Data 10–12/2014*, 6. 11. 2014.
Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/organizacni_struktura/utvary_mzv/oa_zi_mesicnik_zahranicni_politika_ceske.html (25. 3. 2018).

MZV (2014a). *Zahraniční politika České republiky. Data 4–6/2014*, 21. 6. 2014.
Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/organizacni_struktura/utvary_mzv/oa_zi_mesicnik_zahranicni_politika_ceske.html (24. 3. 2018).

MZV (2014b). *Zahraniční politika České republiky. Data 10–12/2014*, 25. 11. 2014.
Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/organizacni_struktura/utvary_mzv/oa_zi_mesicnik_zahranicni_politika_ceske.html (25. 3. 2018).

MZV (2014c). *Humanitární pomoc ČR poskytnutá do zahraničí v roce 2013*. 26. 3. 2014. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/humanitarni_pomoc/vyrocní_souhrny_hp/humanitarni_pomoc_cr_poskytnuta_do.html (29. 3. 2018).

MZV (2015). *Koncepce zahraniční politiky České republiky*. Dostupné z: http://www.mzv.cz/file/1590703/Koncepce_zahranicni_politiky_CR.pdf (10. 2. 2018).

MZV (2015a). *Zahraníční politika České republiky. Data 4–6/2015*, 8. 6. 2015. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/organizacni_struktura/utvary_mzv/oa_zi_mesicnik_zahranicni_politika_ceske.html (25. 3. 2018).

MZV (2015b). *Prohlášení MZV k nepokojům v okolí Chrámové hory*. 18. 9. 2015. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/udalosti_a_media/prohlaseni_a_stanoviska/archiv_pr_o_hlaseni_a_stanovisek/archiv_2015/x2015_09_18_prohlaseni_mzv_chramova_hora.html (24. 3. 2018).

MZV (2015c). *Zahraníční politika České republiky. Data 10–12/2015*, 21. 10. 2015. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/organizacni_struktura/utvary_mzv/oa_zi_mesicnik_zahranicni_politika_ceske.html (25. 3. 2018).

MZV (2015d). *Zahraníční politika České republiky. Data 10–12/2015*, 27. 10. 2015. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/organizacni_struktura/utvary_mzv/oa_zi_mesicnik_zahranicni_politika_ceske.html (25. 3. 2018).

- MZV (2015e). *Zahraniční politika České republiky. Data 10–12/2015*, 30. 10. 2015. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/organizacni_struktura/utvary_mzv/oa_zi_mesicnik_zahranicni_politika_ceske.html (25. 3. 2018).
- MZV (2015f). *Zahraniční politika České republiky. Data 4–6/2015*, 17. 4. 2015. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/organizacni_struktura/utvary_mzv/oa_zi_mesicnik_zahranicni_politika_ceske.html (30. 3. 2018).
- MZV (2015g). *Zahraniční politika České republiky. Data 7–9/2015*, 7. 9. 2015. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/organizacni_struktura/utvary_mzv/oa_zi_mesicnik_zahranicni_politika_ceske.html (30. 3. 2018).
- MZV (2015h). *Zahraniční politika České republiky. Data 10–12/2015*, 14. 12. 2015. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/organizacni_struktura/utvary_mzv/oa_zi_mesicnik_zahranicni_politika_ceske.html (25. 3. 2018).
- MZV (2015i). *Zahraniční politika České republiky. Data 4–6/2015*, 20. 4. 2015. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/organizacni_struktura/utvary_mzv/oa_zi_mesicnik_zahranicni_politika_ceske.html (25. 3. 2018).
- MZV (2015j). *Prohlášení MZV k bombovým útokům v Jemenu*. 23. 3. 2015. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/udalosti_a_media/prohlaseni_a_stanoviska/archiv_prohlaseni_a_stanovisek/archiv_2015/x2015_03_23_prohlaseni_mzv_k_bombovy_m.html (29. 3. 2018).

MZV (2016). *Zahraniční politika České republiky. Data 4–6/2016*, 22. 5. 2016.

Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/organizacni_struktura/utvary_mzv/oa_zi_mesicnik_zahranicni_politika_ceske.html (25. 3. 2018).

MZV (2016a). *Zahraniční politika České republiky. Data 7–9/2016*, 30. 9. 2016.

Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/organizacni_struktura/utvary_mzv/oa_zi_mesicnik_zahranicni_politika_ceske.html (25. 3. 2018).

MZV (2016b). *Zahraniční politika České republiky. Data 4–6/2016*, 23. 5. 2016.

Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/organizacni_struktura/utvary_mzv/oa_zi_mesicnik_zahranicni_politika_ceske.html (25. 3. 2018).

MZV (2016c). *Zahraniční politika České republiky. Data 1–3/2016*, 3. 2. 2016.

Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/organizacni_struktura/utvary_mzv/oa_zi_mesicnik_zahranicni_politika_ceske.html (25. 3. 2018).

MZV (2016d). *Zahraniční politika České republiky. Data 1–3/2016*, 25. 1. 2016.

Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/organizacni_struktura/utvary_mzv/oa_zi_mesicnik_zahranicni_politika_ceske.html (25. 3. 2018).

MZV (2016e). *Zahraniční politika České republiky. Data 1–3/2016*, 15. 1. 2016.

Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/organizacni_struktura/utvary_mzv/oa_zi_mesicnik_zahranicni_politika_ceske.html (25. 3. 2018).

MZV (2016f). *Zahraniční politika České republiky. Data 4–6/2016*, 2. 5. 2016.

Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/organizacni_struktura/utvary_mzv/oa_zi_mesicnik_zahranicni_politika_ceske.html (25. 3. 2018).

- MZV (2016g). *Zahraniční politika České republiky. Data 4–6/2016*, 17. 4. 2016.
Dostupné z:
https://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/organizacni_struktura/utvary_mzv/oa_zi_mesicnik_zahranicni_politika_ceske.html (25. 3. 2018).
- MZV (2016h). *Zahraniční politika České republiky. Data 10–12/2016*, 11. 11. 2016.
Dostupné z:
https://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/organizacni_struktura/utvary_mzv/oa_zi_mesicnik_zahranicni_politika_ceske.html (25. 3. 2018).
- MZV (2016i). *Zahraniční politika České republiky. Data 10–12/2016*, 11. 10. 2016.
Dostupné z:
https://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/organizacni_struktura/utvary_mzv/oa_zi_mesicnik_zahranicni_politika_ceske.html (25. 3. 2018).
- MZV (2016j). *Zahraniční politika České republiky. Data 10–12/2016*, 9. 12. 2016.
Dostupné z:
https://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/organizacni_struktura/utvary_mzv/oa_zi_mesicnik_zahranicni_politika_ceske.html (25. 3. 2018).
- MZV (2016k). *Zahraniční politika České republiky. Data 1–3/2016*, 25. 2. 2016.
Dostupné z:
https://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/organizacni_struktura/utvary_mzv/oa_zi_mesicnik_zahranicni_politika_ceske.html (25. 3. 2018).
- MZV (2017). *Zahraniční politika České republiky. Data 1–3/2017*, 16. 1. 2017.
Dostupné z:
https://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/organizacni_struktura/utvary_mzv/oa_zi_mesicnik_zahranicni_politika_ceske.html (25. 3. 2018).
- MZV (2017a). *Zahraniční politika České republiky. Data 10–12/2017*, 12. 12. 2017.
Dostupné z:
https://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/organizacni_struktura/utvary_mzv/oa_zi_mesicnik_zahranicni_politika_ceske.html (25. 3. 2018).

MZV (2017b). *MZV je znepokojeno rozhodnutím izraelské vlády o výstavbě nových osad ve Východním Jeruzalémě*. 22. 10. 2017. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/udalosti_a_media/prohlaseni_a_stanoviska/archiv_pr ohlaseni_a_stanovisek/archiv_2017/x2017_10_22_prohlaseni_mzv_k_nove_vyst avbe_osad.html (25. 3. 2018)

MZV (2017c). *Zahraniční politika České republiky. Data 7–9/2017*, 19. 7. 2017. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/organizacni_struktura/utvary_mzv/oa zi_mesicnik_zahranicni_politika_ceske.html (26. 3. 2018).

MZV (2017d). *Zahraniční politika České republiky. Data 4–6/2017*, 20. 4. 2017. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/organizacni_struktura/utvary_mzv/oa zi_mesicnik_zahranicni_politika_ceske.html (26. 3. 2018).

MZV (2017e). *Zahraniční politika České republiky. Data 10–12/2017*, 8. 11. 2017. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/organizacni_struktura/utvary_mzv/oa zi_mesicnik_zahranicni_politika_ceske.html (26. 3. 2018).

MZV (2017f). *V Teheránu byla podepsána dohoda o ochraně investic mezi ČR a Íránem*. 19. 12. 2017. Dostupné z: https://www.mzv.cz/teheran/cz/dalsi_informace/czech_republic_and_iran_signed_agreement.html (30. 3. 2018).

MZV (2017g). *Zahraniční politika České republiky. Data 10–12/2017*, 13. 12. 2017. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/organizacni_struktura/utvary_mzv/oa zi_mesicnik_zahranicni_politika_ceske.html (26. 3. 2018).

Rada EU (2007). *Společný postoj Rady 2007/140/SZBP*. 28. 2. 2007. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32007E0140&rid=1> (28. 2. 2018).

Rada EU (2017). *Omezující opatření EU vůči Íránu*. 7. 12. 2017. Dostupné z: <http://www.consilium.europa.eu/cs/policies/sanctions/iran/> (30. 3. 2018).

Rozvojovka (2012). *Zahraniční rozvojová spolupráce ČR*. Dostupné z: <http://www.rozvojovka.cz/zahranicni-rozvojova-spoluprace-cr> (26. 3. 2018).

Šanc, David (2011). Blízký východ jako politicko-geografický region. In: Ježová, Michaela – Burgrová, Helena a kol. *Současný Blízký východ* (Brno: Barrister a Principal), s. 9–22.

Šídlová, Tereza (2017). *Česko a Írán se udobrily kvůli byznysu. Po dvaceti letech si vymění velvyslance*. 11. 10. 2017. Dostupné z: <https://archiv.ihned.cz/c1-65910750-cesko-a-iran-se-udobrily-kvuli-byznysu-vymeni-si-velvyslance> (4. 4. 2018).

Velvyslanectví Státu Izrael ČR (2012). *Bilaterální vztahy mezi Izraelem a Českou republikou*. Dostupné z: <http://embassies.gov.il/Praha/Relations/Pages/Bilateral-Treaties-and-Agreements.aspx> (14. 2. 2018).

Veselý, Zdeněk (2001). *Československá zahraniční politika 1945–1989* (Praha: Vysoká škola ekonomická).

Vláda České republiky (1999). *Koncepce zahraniční politiky České republiky*. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/clenove-vlady/historie-minulych-vlad/!-koncepce-zahranicni-politiky-ceske-republiky-2156/> (8. 2. 2018).

Vláda České republiky (2018). *Historie minulých vlád*. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/clenove-vlady/historie-minulych-vlad/!-zprava-vlady-o-stavu-ceske-spolecnosti---oddil-2-2128/> (20. 2. 2018).

Zídek, Petr – Sieber, Karel (2009). *Československo a Blízký východ v letech 1948–1989* (Praha: Ústav mezinárodních vztahů).

Resumé

This thesis is a multi-case study which deals with the foreign policy of the Czech Republic towards the Middle East region. The aim of this thesis is to determine if the foreign policy of the Czech Republic towards selected countries of the Middle East is implemented in accordance with foreign policy concepts. It specifically deals with analysis of Czech foreign policy towards Israel, Iran and Yemen in the period 1999–2017. The first chapter presents the concepts of Czech foreign policy. The foreign policy objectives are presented to which the Czech Republic adheres and reports upon, and discussed are the individual foreign policy instruments through which Czech diplomacy achieves these. The Czech Republic pays particular attention to the issue of human rights and has driven this agenda from the outset. The second chapter deals with the activities of Czech foreign policy in Israel. As Israel is one of the most important partners of the Czech Republic now and throughout history, this work focuses not only on key economic cooperation but also science, culture and education. In relation to Israel, it is important to note the issue of the peace process between the Israelis and the Palestinians as well as to distinguish relations between the Czech-Israeli and the Czech-Palestinian communities. The third chapter discusses Iran, which is a major economic partner and for many years had relations with countries which the Czech Republic did not have strong and positive ties. The final chapter deals with Yemen, which is one of the poorest countries in the Middle East which has been strongly supported by Czech Republic.